

C124 – CUL14

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

31 januari 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de uitvoering van artikel 76 van het gewijzigde decreet voor het lokaal cultuurbeleid	1
Interpellatie van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de functionele werking en actieradius van het Topstukkendecreet, naar aanleiding van de dreigende verkoop van het Antifonarium-Tsgrooten-manuscript aan het buitenland	4
Met redenen omklede motie	10
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de toenemende agressiviteit bij het jeugdvoetbal	10
Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het plan van de Vlaamse overheid om mee te investeren in de vernieuwing of bouw van voetbalstadions en over de subsidieplannen voor professionele voetbalclubs	14
Vraag om uitleg van de heer Dany Vandenbossche tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over beleidsmaatregelen ter ondersteuning van boekhandels	18

Voorzitter: de heer Dany Vandebossche

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de uitvoering van artikel 76 van het gewijzigde decreet voor het lokaal cultuurbeleid

De voorzitter: Mijnheer de minister, collega's, vandaag is het gedichtendag. Iedereen krijgt dan ook de kans om bij zijn tussenkomst een gedicht voor te dragen. Ik zal zelf de spits afbijten met een toepasselijk gedicht 'Meer moet dat niet zijn'. Het gaat namelijk over taal. Het gedicht is van Anton Korteweg.

Arm is de taal, doodarm, en maar een eend.
De eend kan immers alles, maar niets goed.

Zijn zwemmen is: met heel het vette lijf
op 't water maar wat wapperen met de poten
er onder, en het beste daarvan hopen.

Zijn vliegen is een ramp: al dat geklapwiek
is juist voldoende om niet neer te storten,
en trouwens geen gezicht: die kogelronde kop
krachtig vooruit, of die het lijf moet slepen.

Zijn lopen is het schommelen van een moeder
van talrijk kroost, aan weerszij zware tassen,
die achterna gezeten wordt. En dan
dat eeuwige verongelijkt gemompel!

Toch denk ik dat de eend gelukkig is
al kan hij alles slecht, want beter alles slecht
dan een ding goed gekund – dan sterf je uit.

Zo is de taal een kromme stok, maar ook een stok
die slaat, een net met veel te grote mazen, maar
een net dat vangt, het niezen van een blonde zangeres.

En wat het mooiste is: de taal laat ons
steeds weten dat het einde in ons meeleeft.
Meer moet dat eigenlijk toch ook niet zijn.

De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de voorzitter, ik zal beginnen met een eigen gedicht. Het gaat over de stad die ons dierbaar is: 'Brussel, zwanger van hoop'

Geloven in een stad
die mensen samenbrengt
en talen overstijgt

met een weidse blik op de wereld
hoopvol kijkend
naar **morgen**.

Ik geloof in Brussel

stad voor mensen
stad van talen die de hele wereld in zich draagt
zwanger van hoop in morgen

Ik geloof in Brussel

groene stad en proeftuin
voor steden van later waar grenzen en muren vervagen
een tuin van Eden
morgen?

Mijn tweede tekst is geen gedicht. (*Gelach*)

Mijnheer de minister, vorige maand stelde ik u een vraag over de uitvoering van het gewijzigde decreet voor het lokaal cultuurbeleid. Ik kondigde toen aan dat we de zaak op de voet zouden volgen. Ik ben hier nu met een nieuwe vraag om uitleg, die gaat over de toepassing van artikel 76 van het decreet betreffende het lokaal cultuurbeleid.

Een aantal stads- en gemeentebesturen heeft blijkbaar een convenant ontvangen van uw administratie waarin een subsidie wordt toegekend "om lokale initiatieven te ondersteunen, die op een projectmatige en/of experimentele manier een bijdrage wensen te leveren aan het realiseren van een of meerdere doelstellingen van het Vlaamse cultuurbeleid, namelijk: een rijk en gevarieerd cultuuraanbod mogelijk maken; het publieke draagvlak voor cultuur stimuleren; een divers publiek bereiken, met aandacht voor gemeenschapsvorming; een verbreding en verdieping van de cultuurparticipatie nastreven, met het oog op een verhoging van de culturele competentie."

Mijnheer de minister, aan de steden en gemeenten werd gevraagd om dit convenant te ondertekenen en het voor eind december 2007 terug te sturen naar de administratie. Welke steden en gemeenten hebben dergelijk convenant in het kader van de toepassing van artikel 76 ontvangen? Welke gemeenten die dit convenant hebben ontvangen, hebben het ook ondertekend teruggestuurd? Welke gemeenten hebben dit niet gedaan en waarom? Wat betekent dit voor de initiatieven die hierdoor geen subsidies zullen ontvangen?

Kunt u ook een overzicht geven per ontwerpconvenant en per afgesloten convenant van het subsidiebedrag en het lokaal initiatief dat de gemeente daarmee moet subsidiëren?

De volgende vraag gaat meer over de globale context en hoe u het overmaken van convenanten aan steden en gemeenten plaatst in de basisfilosofie van het decreet. Aan de gemeenten wordt gevraagd om een integraal

lokaal cultuurbeleidsplan op te stellen. Ofwel ontvangen de gemeenten via het convenant nog subsidies voor lokale initiatieven die u via het gemeentebestuur wil subsidiëren en die niet opgenomen zijn in het lokale cultuurbeleidsplan. Gaat het dan om een oneigenlijk gebruik van het decreet voor het lokaal cultuurbeleid? Ofwel – en dat is net het tegenovergestelde – krijgt deze gemeente nog extra subsidie voor een initiatief waar het al subsidie voor ontvangt via de globale subsidie-enveloppe voor de uitvoering van het lokaal cultuurbeleidsplan of via het aparte convenant voor het cultuurcentrum. Dat gebeurt dan in toepassing van artikel 30bis van het decreet Lokaal Cultuurbeleid. Waarom wordt in dat geval de bijkomende subsidie niet opgenomen in de oorspronkelijke subsidie-enveloppe?

Convenant heeft dezelfde stam als het Franse woord ‘convenir’, dat ‘samenkomen’, ‘overeenkomen’ betekent. Zijn de afgesloten convenanten het resultaat van een dialoog tussen u en de betrokken stads- of gemeentebesturen?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, collega's, uit eerbied voor de harde werkers in deze commissie breng ik u het gedicht ‘Uur nul’ van Geert Buelens.

wie hier voorbij is
dan zie
al wat overblijft is ruis
al wat overblijft is gruis vermalen
tot een grijs tapijt
je gooit het puntlood uit en zakt
ermee tot in wat eens schacht vier was
daar rommelt het
niet langer speelt een showorkest ten dans
de hapering lijkt permanent
op hoogspanning gesteld
dat dit blijft duren
zou dat een soort van einde zijn

Mijnheer de voorzitter, collega's, het decreet op het lokaal cultuurbeleid heeft van bij de start in de mogelijkheid voorzien dat er tussen de Vlaamse overheid en gemeenten specifieke afspraken worden gemaakt. Het artikel 76 stelt: “De Vlaamse Regering kan aanvullende subsidies vaststellen voor bijzondere opdrachten, in het kader van cultuur, die worden toevertrouwd op basis van convenants, aan gemeenten met een goedgekeurd cultuurbeleidsplan.” Dit artikel heeft dus niets te maken met de convenantenregeling voor de A-cultuurcentra, die vanaf dit jaar via het gewijzigde decreet wordt mogelijk gemaakt.

Op basis van dit artikel 76 hebben volgende steden een convenant ontvangen: Antwerpen, Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Turnhout, Oostende, Sint-Niklaas

en Brugge. Dat gebeurde uiteraard telkens in afspraak met de steden, zonder dat dat problemen opleverde. Integendeel, de betrokken steden waren dikwijls zelf vragende partij om mee een oplossing te bieden aan bepaalde initiatieven. Alle convenanten zijn tijdig ondertekend teruggestuurd, op die van Kortrijk en Oostende na. De enige reden daarvoor is dat het convenant nog de gemeenteraad moet passeren. Dat vormt echter geen gevaar voor de betrokken initiatieven.

Een aantal van die zaken zijn overigens heel duidelijk gecommuniceerd in het kader van bijvoorbeeld de besprekingen van het Kunstendecreet. Toen is er in de regering al verwezen naar de intentie om een deel van de zaken die niet in het Kunstendecreet werden meegenomen, te verwijzen naar ondersteuning vanuit het decreet Lokaal Cultuurbeleid.

U vroeg ook om een overzicht per ontwerpconvenant. Het gaat om de volgende initiatieven en bedragen. Ik begin met Antwerpen. Daar gaat het om een totaalbedrag van 272.000 euro, gespreid over acht projecten: de Roma vzw voor 150.000 euro, ‘Resolution’ van het Kunstencentrum Vlaams Fruit voor 40.000 euro, de Cultuurmarkt van Vlaanderen van Prospekta voor 30.000 euro, het Fakkelteater ‘50’ “Mariene” voor 25.000 euro, ‘REUZE’ van de Stedelijke Ontmoetingscentra voor 10.000 euro, ‘De Nieuwe Horizon’ van YWCA-Antwerpen voor 10.000 euro, de uitbouw van de ‘venstergalerie’ van de Morguen vzw voor 5.000 euro, en tot slot de Reuzenstoet ‘10 jaar Anneke’ van het Genootschap van Anneke Mossel vzw voor 2.000 euro. Dat was ook een convenant dat met de stad Antwerpen zelf is afgesloten.

Voor Gent gaat het om 125.000 euro, gespreid over twee projecten: Tinnenpot voor 75.000 euro en ‘25-50, een feest voor iedereen’ van Kunstencentrum Vooruit voor 50.000. Voor Hasselt gaat het om één project, namelijk Rimpelrock 2007, voor een bedrag van 140.000 euro. Voor Kortrijk gaat het eveneens om één project, namelijk ‘Weekendmonologen’ van Theater Antigone voor 25.000 euro. Voor Leuven zijn er twee projecten, goed voor in totaal 60.000 euro: ‘Zomer op straat’ van Vlabra'ccent voor 50.000 euro en ‘Rode Hond’ van cultuurcentrum 30CC voor 10.000 euro.

Voor Mechelen gaat het over 35.000 euro, waarvan 20.000 euro voor ‘RWINA GIDST!’ van de vzw Rwina en 15.000 euro voor ‘Dijlefeesten DeFlux’ van de Dijlefeesten vzw. In Turnhout gaat het om 15.000 euro voor ‘Toegankelijkheid voor doven’ van Turnhout - Vrij-dagen. In Oostende gaat het om ‘De Wraak van Hop-Frog’ van Vrijstaat O. voor 25.000 euro. Voor Sint-Niklaas gaat het om ‘Villa Pace’, van de gelijknamige organisatie, voor 20.000 euro. In Brugge gaat het om Arco Baleno’, voor 20.000 euro. Alles samen komt dat op 737.000 euro, beste collega's.

Via deze regeling worden twintig initiatieven ondersteund die inspelen op het beleid rond cultuurparticipatie en ingebed zijn in de stedelijke realiteit. De achtergrond hiervan was het participatiereglement. Via deze weg werden in de loop van 2007 aanvragen gedaan voor de subsidiëring van deze participatie-initiatieven. Net omdat er een link is met het stedelijk beleid en om zoveel mogelijk participatie-initiatieven de kans te geven, hebben we voor deze initiatieven eenmalig op basis van artikel 76 afspraken gemaakt met de betrokken steden.

In mijn beslissing over het participatiereglement, formuleerde ik het als volgt: "Een aantal dossiers wil ik uit het participatiereglement lichten en binnen de context van het lokaal cultuurbeleid met de betrokken steden bespreken. Op die manier moet meer synergie in de beleidsvoering mogelijk worden gemaakt." Deze operatie doet geen afbreuk aan de basisuitgangspunten van het decreet op het lokaal cultuurbeleid. De ondersteuning van particuliere initiatieven in de steden gebeurt binnen een dynamisch kader waarbij de betrokken steden, soms ook de provincies en de Vlaamse overheid, een rol kunnen spelen.

Soms worden deze beslissingen genomen zonder al te veel overleg tussen de diverse bestuursniveaus. Ik verwijs daarvoor naar de beslissingsrondes voor structurele subsidies in het kader van het Kunstendecreet en de invloed die deze kunnen hebben op het subsidiebeleid in de betrokken steden. U begrijpt dat daar een grote wisselwerking is, waar nochtans niet noodzakelijk overleg mee gepaard gaat. Dit zorgt soms voor spanningen tussen de bestuursniveaus. Dat is onvermijdelijk.

Elk heeft zijn eigen autonomie, referentiekader en dynamiek. Het lijkt me in dit geval dan ook geen foute aanpak om de stad mee verantwoordelijk te maken voor de ondersteuning van een aantal participatie-initiatieven. Op die manier wordt vanuit één hand mee geëvalueerd en aangestuurd, rekening houdend met de aandacht die vanuit de Vlaamse overheid naar dit soort initiatieven gaat.

Dus, neen, er is geen sprake van dubbele subsidiëring, noch in de ene, noch in de andere richting. Er is ook geen sprake van ontwrichting van het stedelijk beleid. Integendeel, er is een poging tot meer synergie in de beleidsvoering.

De heer Paul Delva: Dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. U verwijst zelf naar het feit dat organisaties die geen subsidies meer ontvangen via het Kunstendecreet, via dit kanaal toch een subsidie zouden kunnen ontvangen. U geeft zelf voorbeelden: het Erfgoedfestival Artuatuca in Tongeren enkele maanden geleden, Theater Taptoe enzovoort. Op zich is dat een valabele beleidsoptie.

Minister Bert Anciaux: Die zitten hier niet in.

De heer Paul Delva: Dat weet ik. Net daarom stel ik de vraag. Ondanks uw uitleg verschijnen er voor projecten een aantal subsidies die ik moeilijk kan plaatsen. Ik licht er Kortrijk en Leuven uit. Het ontwerpconvenant van Kortrijk zou een subsidie verlenen van 25.000 euro aan theater Antigone, maar theater Antigone ontvangt tijdens de subsidieronde 2006-2009 via het Kunstendecreet elk jaar al 750.000 euro. Ik probeer een link te vinden tussen dat jaarlijkse bedrag en het bijkomende bedrag van 25.000 euro. Waarom is er een onderscheid tussen die bedragen?

Een ander mooi voorbeeld is Leuven. U hebt zelf gezegd dat de stad 60.000 euro krijgt om een kinderfestival te steunen van cultureel centrum 30CC.

Minister Bert Anciaux: Het gaat om 10.000 euro. 50.000 euro is bestemd voor een andere actie.

De heer Paul Delva: Goed, maar 30CC ontvangt jaarlijks vanaf 2008 al 325.000 euro specifiek voor dergelijke participatieprojecten, want die behoren tot de basisopdracht. Ik zie een driedubbele subsidiëring: een eerste voor de basiswerking, een tweede subsidie in het kader van artikel 30 en een derde op basis van artikel 67. Dat lijkt me complex: drie subsidiekanalen voor één organisatie.

U zegt dat alle betrokken steden aangesproken zijn en er een dialoog geweest is voor de ontwerpconvenants, maar van minstens twee steden die u opsomt, onder andere Kortrijk, krijgen wij tegengestelde berichten. We horen dat de convenants te nemen of te laten zouden zijn en dat er geen dialoog geweest is. Was er overleg of niet?

Minister Bert Anciaux: Dat is al de tweede keer dat na, overleg met de betrokkenen, in vraag gesteld wordt of er wel overleg is geweest. Ik kan het onderscheid maken tussen dromen en realiteit. Het overleg is er dus wel degelijk geweest. Ik heb overlegd met al deze, en nog veel meer steden.

Artuatuca in Tongeren is een aangelegenheid die moet worden geregeld in het kader van het convenant dat vanaf 2008, door de wijzigingen in 2007, mogelijk is gemaakt voor A-centra. Het gaat hier over een bepaling die al vanaf het begin in het decreet Lokaal Cultuurbeleid stond, en niet is gewijzigd. Ik vind het goed dat, als er binnen hetzelfde decreet verschillende mogelijkheden zijn, die kunnen worden gecombineerd.

Dat spreekt vanzelf. Het is hier echter niet zo dat een project meer dan eens geld krijgt voor hetzelfde. Dit zijn projecten die anders niet zouden worden gesubsidieerd of mogelijk gemaakt. Er is hier dus geen sprake van een dubbele subsidiëring.

Aan theater Antigone worden, naast de structurele subsidie die het krijgt in het kader van het Kunstendecreet, voor zijn heel specifieke en heel dynamische sociaal-artistieke werking, al jaren extra middelen toegekend. Samen met Kortrijk ondersteunen we dit theater. Ik heb dus voldoende duidelijk gemaakt dat er wel overleg is geweest. Als er in Kortrijk mensen zijn die die steun aan Theater Antigone niet willen geven, dan moeten ze me dat zeggen.

De heer Paul Delva: Dat is nooit gezegd. Het is al evenmin de bedoeling van deze vraag, integendeel. Ik probeer gewoon te begrijpen hoe die bedragen zich tegenover elkaar situeren.

Minister Bert Anciaux: Die worden toegekend op basis van het decreet. Wat Antigone betreft, is er sprake van een al jaren bestaande situatie, met een sociaal-artistieke werking die iets extra verdient. Laat er geen twijfel over bestaan: er is een decretale basis. Dit artikel is glashelder. Het is nadien op geen enkele wijze in twijfel getrokken, ook niet bij de bespreking vorig jaar.

De heer Paul Delva: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik beëindig mijn betoog zoals ik het vorige keer heb beëindigd: we zullen het decreet en het gewijzigde decreet op de voet blijven volgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de functionele werking en actieradius van het Topstukkendecreet, naar aanleiding van de dreigende verkoop van het Antifonarium-Tsgrooten-manuscript aan het buitenland

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik heb gekozen voor een gedicht van Poesjkin. Als u het goedvindt, lees ik het voor in het Nederlands. *(Gelach)*

Ik treur niet om de lenterozen
Die door de zomer zijn verbrand;
Ik heb de druiventros verkozen
In ranken langs de heuvelrand,
Lief pronkjuweel van mijn valleien
En trots van 't gouden najaarsland,
Als vingers van een heel jong meisje
Zo langgerekt en transparant.

Mijnheer de minister, op donderdag 27 december 2007 meldde Knack dat het belangrijke Middelnederlandse manuscript Antifonarium-Tsgrooten uit Vlaanderen

dreigde te verdwijnen. De prinselijke familie de Merode zou het voor 400.000 euro hebben aangeboden bij Belgische culturele instellingen, waaronder de Koninklijke Bibliotheek in Brussel. Geen enkele instelling zou echter interesse hebben. Volgens Knack ligt het aankoopdossier al geruime tijd bij u. Omdat een antwoord echter uitblijft, zal het manuscript begin 2008 naar Londen worden overgebracht, waar het wellicht zal worden geveild door Christie's. Volgens u klopte deze berichtgeving niet, en is de Vlaamse overheid niet door de verkopers, maar door het proactief handelen van de administratie op de hoogte gebracht. Ik heb het dus wel over een maand geleden. Er zou momenteel een wetenschappelijk onderzoek lopen naar de kunsthistorische waarde van het werk. Op basis daarvan wordt beslist of de Vlaamse overheid kandidaat-koper is.

In april 2007 heb ik u een vraag gesteld over de uitbreiding van de actieradius van het Topstukkendecreet en het Topstukkenfonds. In uw antwoord zei u dat u die actieradius wilde uitbreiden tot proactieve aankopen, onder meer via de integratie van de sleutelwerkenregeling binnen het fonds. Op die manier zou men in het buitenland of in België via het Topstukkenfonds stukken kunnen aankopen, die men na aankoop op de topstukkenlijst zou kunnen zetten. Het Topstukkenfonds laat dit momenteel niet toe. Het kan, zoals het nu decretaal bepaald is, enkel worden ingezet voor de aankoop van op de lijst opgenomen topstukken waarvoor een uitvoervergunning werd aangevraagd. U wilde deze beperking naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2008 opheffen. Ik heb niet de indruk dat dit ondertussen is gebeurd.

Desalniettemin beklemtoonde u ook dat u binnen 'de regeling sleutelwerken' wel degelijk reeds een proactief topstukkenbeleid voerde, omdat u erkende dat de Vlaamse erfgoedinstellingen werden geconfronteerd met de hoge marktwaarde van stukken die een essentiële sleutelfunctie hebben voor hun collectie en dat hun middelen niet toereikend zijn. Cruciale collectiestukken dreigen daardoor definitief buiten het bereik van onze erfgoedinstellingen te blijven. U wees in dit verband opnieuw op het aanwezige kader van de sleutelwerkenregeling. Erfgoedinstellingen kunnen binnen deze regeling een gemotiveerd dossier indienen, waarna de Vlaamse Gemeenschap na een evaluatie het collectiestuk kan aankopen. Dit stuk wordt vervolgens meestal langdurig in bruikleen gegeven aan de erfgoedinstelling die het voorstel formuleerde.

Mijnheer de minister, in april 2007 zei u in antwoord op mijn vraag dat er voor dit soort aankopen een jaarlijks, cumuleerbaar budget beschikbaar was van 1,4 miljoen euro. Daarnaast waren er volgens u ook de FFEU-middelen die voor dit doel gereserveerd werden. In april 2007 ging het om een kleine 2,5 miljoen euro. *(Opmerkingen van minister Bert Anciaux)*

Vanaf 2009 voorzag u in een bijkomende impuls van 1 miljoen euro.

U kondigde toen ook een flankerend beleid aan inzake topstukken om tot een functioneler topstukkenbeleid te komen. Er was de noodzaak om meer te informeren over het Topstukkendecreet, onder meer via een folder om de verwarring bij eigenaars over de opzet van het decreet weg te nemen. Er werd ook gedacht aan de mogelijkheid om een topstukkenclub van privé-sponsors op te richten, die, als zich een unieke gelegenheid voor de verwerving van topstukken zou aandienen, mee deze aankoop zou kunnen financieren. Dit idee zou verder worden onderzocht.

Daarnaast was er volgens u de noodzaak van een fiscale regeling voor privé-eigenaars die via een erfenis topstukken hebben verworven. Zo zou men bijvoorbeeld de gehele of gedeeltelijke vrijstelling van de fiscale heffing op het topstuk, de zogenaamde erfenisrechten, kunnen overwegen als de familie zich ertoe engageert om het topstuk gedurende een langere periode in Vlaanderen te houden en het in een van Vlaanderens erfgoedinstellingen onder te brengen.

Mijnheer de minister, u erkende ook de nood aan intergouvernementele samenwerking en overleg tussen de gemeenschappen. Zo zou wat in Vlaanderen als topstuk erkend wordt, automatisch ook in de Franse of de Duitstalige Gemeenschap als topstuk kunnen worden beschermd, en omgekeerd. Misschien is dat wel de co-munitaire samenwerking.

U zei ook dat u prioriteit wilde geven aan een verbetering van de situatie van de bewaarbibliotheken, erfgoedbibliotheken en archiefinstellingen. Dat zou moeten uitmonden in een nieuw Erfgoeddecreet. Het decreet van 19 juli 2002 houdende de privaatrechtelijke archiefwerking en het decreet van 21 oktober 1998 houdende de erkenning en subsidiëring van organisaties voor volkscultuur en de oprichting van het Vlaams Centrum voor Volkscultuur zouden worden geïntegreerd in het decreet van 7 mei 2004 houdende de organisatie en subsidiëring van een cultureel erfgoedbeleid. Aldus wilde u tot een performantere regelgeving komen voor het volledige cultureel erfgoedveld.

Ten slotte werden er enkele jaren geleden zes studieopdrachten uitgeschreven voor het opstellen van proeflijsten. Op vraag van de Topstukkenraad hebt u een aantal instellingen, onder meer ook de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen (VVBAD), de opdracht gegeven om voor een bepaalde discipline of periode cultuurgoederen voor te stellen die volgens haar in aanmerking zouden kunnen komen voor opname op de topstukkenlijst. Deze proeflijsten worden dan aan de Topstukkenraad als werkmateriaal voorgelegd. De raad zet dat materiaal vervolgens om in een aan u gericht voorstel tot opname op de lijst van het roerend

cultureel erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap. Wat is er ondertussen gebeurd met de proeflijsten inzake het documentaire en archivalische erfgoed?

De afgelopen jaren is het topstukkengedoe al enkele keren aan bod gekomen. Ik verwijs naar de zaak-Janssen en het Gruuthousemanuscript. De heer Filip Dewinter heeft u daarover ook een actualiteitsvraag gesteld. Hij heeft daar toe een schitterend antwoord gekregen van minister Anciaux. Mijnheer de minister, u zei: “Als men mij had meegedeeld, op welke wijze ook, dat dit te koop was, of rechtstreeks of onrechtstreeks contact had gezocht met de Vlaamse Gemeenschap, dan hadden we daar onmiddellijk en met veel plezier 1 miljoen euro voor over gehad. Dat was de vraagprijs en de prijs die uiteindelijk werd betaald.”

Minister Bert Anciaux: Mijn antwoord eindigt daar niet. Ik heb er toen nog iets aan toegevoegd. “Maar nu Nederland dit heeft gekocht en het beschikbaar is in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag, is het wat mij betreft evenzeer onderdeel van ons erfgoed. Den Haag is voor mij even bereikbaar als de Koninklijke Bibliotheek in Brussel”. Mijnheer Arckens, eigenlijk is het zelfs beter bereikbaar.

De heer Erik Arckens: En daar voeg ik aan toe dat dit blijk geeft uw Groot-Nederlandse gevoelens, die ik ook deel.

Merkwaardig is dat u het in het dossier-Antifonarium-Tsgrooten over een andere boeg gooit en stelt dat er een “commercieel spel” wordt gespeeld om “druk op de zaak te zetten en de prijs op te drijven door overheden tegen elkaar uit te spelen”.

Mijnheer de minister, welke beleidsstappen hebt u in 2007 gezet om tot een verdere, meer functionele werking van het Topstukkendecreet te komen? Welke beleidsstappen hebt u in 2007 gezet om tot een meer performante regelgeving voor het volledige cultureel erfgoedbeleid te komen? Wat is de algemene stand van zaken met betrekking tot de proeflijsten en de opname op de topstukkenlijst?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Collega's, ik wil opnieuw starten met een gedicht. Het is een gedicht van Pat Donnez, getiteld ‘Gesprek’.

Wat wil je dat ik zeg?

Zeg me dat je al die jaren hebt gewacht

Al die jaren heb ik gewacht

Zeg me dat er niemand niemand anders is geweest

Er is niemand niemand anders geweest

Zeg me dat je dood zou zijn gegaan als ik niet was teruggekomen

Ik zou zijn doodgegaan als je niet was teruggekomen
 Zeg me dat je liegt
 Ik lieg
 Da's lief

De voorzitter: De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen: Mijnheer de minister, ik wens mij aan te sluiten bij uw gedicht. Ik heb een gedicht van Ingmar Heytze meegebracht, getiteld 'Voor de liefste onbekende'. Ik heb het gedicht en de dichter overigens een aantal jaren geleden ontdekt toen ik er iets over las naar aanleiding van Gedichtendag. Uw gedicht ging over een geliefde, mijnheer de minister, dit gaat over een geliefde die nog niet bekend is. Het zegt iets over de mooie verwachtingen die mensen blijven koesteren.

Wat ben ik blij dat ik je nog niet ken.
 Ik dank de sterren en de maan
 dat iedereen die komt en gaat
 de diepste sporen achterlaat, behalve jij,
 dat jij mijn deuren, dicht of open,
 steeds voorbijgelopen bent.

Het is maar goed dat je me niet herkent.
 Kussen onder straatlantaarns
 en samen dwalen door de regen,
 wéér verliefd zijn, wéér verliezen,
 bijna sterven van verdriet –
 dat hoeft nu allemaal nog niet.

Ik ben nog niet aan ons gehecht.
 Ik kijk bepaald niet naar je uit.
 Neem de tijd als je dat wilt.
 Wacht een maand, een jaar,
 de eeuwigheid en één seconde meer –
 maar kom, voor ik mijn ogen sluit.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Collega's, sta mij toe om u bij wijze van introductie te informeren over het Antifonarium van Tongerlo, ook bekend als het Antifonarium-Tsgrooten. Het Antifonarium van Tongerlo is geen Middeleders manuscript, maar een koorboek met Gregoriaanse gezangen – in het Latijn dus –, gemaakt in opdracht van de abdij van Tongerlo. Het antifonarium werd in 1522 door de toenmalige abt van de abdij, Antonius Tsgrooten, besteld. De miniaturen zijn in Gent-Brugse stijl. Die stijl is herkenbaar aan het feit dat de achtergronden in de randen van de bladzijden volledig ingekleurd zijn.

Omdat over dit dossier al veel tegenstrijdige berichten de ronde doen, wil ik u in de luwte van het mediageweld het voorbije en toekomstige parcours van dit specifieke dossier schetsen. Het dossier van het antifonarium werd op 28 november – en dus niet eerder – bij de Vlaamse overheid geïntroduceerd. Dat gebeurde via indirecte en informele weg, langs onze contacten in academische

kringen en binnen de Vlaamse erfgoeddecreten. Op die dag werd een inhoudelijk dossier bezorgd aan de administratie. Het is inderdaad zo dat een beperkt aantal erfgoedbibliotheken al eerder op de hoogte was van het feit dat de familie het handschrift wou verkopen, met de uitdrukkelijke wens om het handschrift in België te kunnen behouden.

Desbetreffend werden de Koning Boudewijnstichting en de Koninklijke Albertinabibliotheek in Brussel gecontacteerd. Met de Vlaamse overheid werd noch door de familie de Merode, noch de bemiddelaar rechtstreeks contact opgenomen. Volgens onze informatie is het dossier in elk geval bij de Koninklijke Bibliotheek nog niet definitief van de baan. Het dossier zou daar in eerste instantie om financiële redenen zijn afgewezen, maar een aantal bestuurders zou het dossier opnieuw ter sprake brengen.

Ik heb opdracht gegeven voor een extern en onafhankelijk expertiseverslag in functie van een juiste inschatting van het dossier, zowel kunsthistorisch als wat de prijszetting betreft. In afspraak met de verkopers dient pas uiterlijk eind februari een beslissing te worden genomen.

Op de Vlaamse of buitenlandse erfgoedmarkt doen er zich geregeld buitengewone kansen voor of biedt de Vlaamse overheid zich proactief als koper aan. Om dergelijke dossiers ten volle te kunnen inschatten moeten we steeds omzichtig te werk gaan, onder andere om te vermijden dat de diverse overheden tegen elkaar worden uitgespeeld. Ook in functie van een correcte prijszetting is absolute vertrouwelijkheid een echte noodzaak.

Het verhaal van het antifonarium is dus helemaal niet vergelijkbaar met wat er met het Gruuthusehandschrift gebeurde. Bij dezen wil ik nog eens benadrukken dat de Vlaamse overheid en onze vertrouwenspersonen bij de deskundigen destijds helemaal niet op de hoogte waren van de op til zijnde verkoop van het Gruuthusehandschrift. Een aantal eigenaars of verkopers verkoopt blijkbaar liever in het buitenland dan aan de Vlaamse overheid de mogelijkheid te bieden om het stuk aan te kopen tegen een marktconforme prijs. Of misschien kent de Koninklijke Bibliotheek van Brussel de Vlaamse overheid onvoldoende.

Daarnaast blijkt bij een aankoopbeleid dat kiezen altijd ook verliezen betekent. De ene koop sluit mogelijks een andere uit, en de aankoop van verschillende sleutelwerken kan de aankoop van een fantastisch topstuk onmogelijk maken. Ik wil u graag meegeven dat we momenteel met enkele zeer uiteenlopende dossiers bezig zijn. In welke mate die tot een aankoop zullen leiden, staat nog niet helemaal vast. In elk geval kan men tegenwoordig niet meer om de Vlaamse overheid als actieve erfgoedverwerver heen. Ik hoop dat u be-

grijpt dat ik u, om eerder vernoemde redenen, niet verder over de aard van deze dossiers kan informeren. Ik wil daarover pas communiceren op het moment dat de koop definitief gesloten is.

Mijnheer Arckens, u informeerde naar de in 2007 gezette stappen om tot een verdere, meer functionele werking van het Topstukkendecreet te komen. Zoals u weet, is het Topstukkendecreet in eerste instantie een beschermingsdecreet. Bij dreigend verdwijnen van een erfgoedstuk op een van de topstukkenlijsten kan de Vlaamse overheid een recht op voorkoop laten gelden.

Het topstukkenbeleid dat ik voorsta, is proactief van aard. Ik probeer in overleg met de experts op het veld ook proactief sleutelstukken in binnen- en buitenland te kopen. Deze sleutelwerken hebben allen de intrinsieke kracht om op een topstukkenlijst terecht te komen. Het zal u niet ontgaan zijn dat ik in 2007 twee topstukken kon verwerven voor de Vlaamse Gemeenschap. Het werk 'Pierrot et Squelette en jaune', een indringend werk uit 1893 van James Ensor, en de collectie mechanische orgels Ghysels. Voor mij gaat het in beide gevallen om topstukken die een echte verrijking vormen voor de publieke collecties van de Vlaamse Gemeenschap. De meer proactieve opstelling die ik in 2007 beloofde is dus een feit, getuige daarvan deze twee mooie concrete resultaten van ons aankoopbeleid.

Mijnheer Arckens, u was zo vriendelijk om in uw interpellatie de nodige geheugensteuntjes op te nemen om mij te herinneren aan de voornemens die ik begin vorig jaar formuleerde voor het Topstukkendecreet. Ik ga daar graag op in.

Vooreerst informeert u naar het Topstukkenfonds. Werd dit al geactiveerd? Werd de regeling al in het Topstukkendecreet geïntegreerd? Het antwoord is neen. Een voorstel in die zin ligt wel al een hele tijd klaar. Maar omdat ik niet over een nacht ijs wil gaan, heb ik de administratie gevraagd om bijkomende informatie, meer bepaald om een opsplitsing van de technische voor- en nadelen van het werken met een fonds, dus het Topstukkenfonds, versus het werken binnen de gewone middenbegroting, programma 45.3, basisallocatie 74.80. Als uit deze vergelijking blijkt dat best met een fonds wordt gewerkt, wil ik de activering doorvoeren en een concreet voorstel voorleggen aan het Vlaams Parlement. Dat gebeurt dan bij de begrotingscontrole in mei. Het gegeven dat de budgetten en de sleutelwerkenregeling nog niet in een fondsformule werden geïntegreerd, vormt echter geen probleem voor de verschillende uitvoeringsmodaliteiten van het Topstukkendecreet, en evenmin voor de verwerving van sleutelwerken of topstukken. Laat dat duidelijk zijn: we werken nu met budgetten binnen de begroting, voorlopig niet binnen het Topstukkenfonds, maar dat belet mij helemaal niet te doen wat ik wil doen.

Ondertussen werd in dit huis de begroting 2008 goedgekeurd. Daarbij kon u vaststellen dat ik het bijkomende budget voor de verwerving van cultuurgoederen voor de collectie Vlaanderen op 452.000 euro gebracht heb. Ik kondigde daarnaast in mijn beleidsbrief aan dat daar bij de eerste begrotingscontrole 2008 minstens nog eens 1 miljoen euro bijkomt. Dat kondig ik hier opnieuw aan. De eerste begrotingscontrole vindt plaats binnen enkele weken. Inclusief overdrachten van vorige jaren en het nog beschikbare budget op het FFEU resulteert dit in een totaal beschikbaar budget van 3,17 miljoen euro. Dat is het hoogste bedrag voor de aankoop van sleutelwerken of topstukken dat de Vlaamse Regering ooit onmiddellijk inzetbaar had. Aanvullend hierop onderzoek ik de mogelijkheid om bij de eerste begrotingscontrole 2008 geen 1 miljoen, maar 2 miljoen verhoging aan de basisallocatie toe te voegen, zodat het budget verhoogt tot 4,17 miljoen euro. Daarover krijgt u bij mijn voorstellen voor de eerste begrotingscontrole definitief uitsluitel. U ziet, minheer Arckens, ook mijn engagement om voor het topstukken- en sleutelwerkenbeleid in meer middelen te voorzien, wordt gerealiseerd.

U informeert ook naar de stand van zaken van het aangekondigde flankerende beleid. Dat is in volle voorbereiding. Een opsomming van de verschillende initiatieven staat in de beleidsbrief 2008. Ik geef ze u graag nog eens mee.

Vooreerst wil ik minister Van Mechelen overtuigen van de wenselijkheid om in de topstukkenlijst opgenomen cultuurgoederen geheel of gedeeltelijk vrij te stellen van successierechten en, samen met hem, een voorstel in die zin voorleggen aan het Vlaams Parlement. Het is ons doel om te komen tot een Vlaamse fiscaliteit die het erfgoedbehoud promoot en de erfgoedvlucht tegengaat. De Universiteit Hasselt bezorgde mij een goed gestoffeerde analyse en een voorstel. Deze studie wordt nog begin dit jaar voorgelegd op de Topstukkenraad en aan een aantal specialisten op het vlak van vermogensbeheer. Eens deze adviezen er zijn, kan het dossier bij de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement worden geïntroduceerd.

In overleg met de Topstukkenraad wil ik dit voorjaar ook twee informatieve folders publiceren. Naast de al aangekondigde folder ten behoeve van de eigenaars van topstukken wil ik een infobrochure publiceren gericht op het vakpubliek. Die zal ingaan op de mogelijkheden van de regeling tot in betaling geven van kunstwerken om te voldoen aan de successierechten. Beide publicaties zullen verwijzen naar een volledig aan het Topstukkenbeleid gewijde website, die meer gedetailleerde informatie biedt. Er wordt tevens nagedacht over eventuele communicatiestrategieën naar het brede publiek. Maar ook dat kon u in de beleidsbrief 2008 lezen.

Ik denk inderdaad dat er nog altijd nood is aan een samenwerkingsakkoord tussen de gemeenschappen, de gewesten en de federale overheid met betrekking tot het Topstukkenbeleid. Op twee vergaderingen met vertegenwoordigers van al deze bestuursniveaus eind vorig jaar en begin dit jaar hebben mijn medewerkers voorgesteld om een permanente ambtelijke werkgroep op te richten, ook met het oog op de opvolging van de bepalingen van het UNESCO 70-verdrag. Alle aanwezigen reageerden enthousiast maar dienden vanzelfsprekend terug te koppelen naar hun diensthoofden en politieke verantwoordelijken. Ik hoop vlug een en ander bij het Overlegcomité te kunnen formaliseren.

Wat betreft uw vraag naar de stand van zaken van de proeflijsten en de opnames in de topstukkenlijst, kan ik u bevestigen dat de zaken echt vooruitgaan. Zoals u weet is de zogenaamde topstukkenlijst een optelsom van verschillende thematische deellijsten. In 2007 gebeurden diverse voorlopige en definitieve opnames in die deellijsten. Voorlopig werden in de topstukkenlijst opgenomen: de collectie van de verzameling tekeningen van James Ensor uit de collectie van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen op 29 augustus 2007, en de voorwerpen op de proeflijst documentair en archivalisch erfgoed op 24 september 2007. Definitief werden in de topstukkenlijst opgenomen: de proeflijst Schone kunsten 1789-1950 op 26 april 2007, de collectie architectuurtekeningen Carolus Borromeuskerk op 29 augustus 2007 en de proeflijst Muzikaal erfgoed op 28 november 2007.

Op dit moment bespreekt en finaliseert de Topstukkenraad in verschillende werkgroepen een viertal proeflijsten in functie van een voorlopige opname in de topstukkenlijst. Het gaat om de proeflijsten Vlaamse Primitieven, Kerkelijk erfgoed, Etnografisch erfgoed van religieuze instituten in Vlaanderen en een deel van de historische collectie van de bibliotheek van de K.U.Leuven. Het is de bedoeling dat, waar mogelijk, erfgoedgoederen uit de proeflijst Kerkelijk erfgoed worden toegewezen aan andere bestaande thematische lijsten.

Een proeflijst voor Industrieel erfgoed is in voorbereiding. De voorbije maanden werden ook twee nieuwe opdrachten uitgeschreven voor de opstelling van proeflijsten. Het gaat om een proeflijst 16de-eeuwse beeldende kunst en een vervolgoopdracht voor de proeflijst Archivalisch en documentair erfgoed.

Met de Topstukkenraad wil ik overleggen welke bijkomende opdrachten prioriteit krijgen. Gedacht wordt onder meer aan opdrachten voor de opstelling van een proeflijst Textiel en een proeflijst Muziek na 1600. U ziet dat heel wat in beweging is.

Uw derde vraag is breed en omvattend. Welke beleidsstappen heb ik in 2007 gezet om tot een meer perfor-

mante regelgeving voor het volledige cultureel erfgoed te komen? Veel, en ik geef u graag een beknopt overzicht.

Het cultureelerfgoedbeleid van de Vlaamse Gemeenschap bevat twee sporen. Enerzijds is er een beschermingsbeleid dat focust op cultureel erfgoed dat omwille van zijn bijzondere betekenis voor Vlaanderen behouden dient te blijven. Het Topstukkendecreet en het decreet houdende de bescherming van het varend erfgoed zorgen hiervoor. Anderzijds bestaat het beleid uit een ondersteuningsbeleid van organisaties, verenigingen en instellingen die zorg dragen voor het cultureel erfgoed dat in Vlaanderen wordt bewaard.

Binnen dat tweede spoor gelden er momenteel drie decreten. In 2007 heb ik met mijn medewerkers, de administratie en het erfgoedveld, hard gewerkt aan de ontwikkeling van een integrale en geïntegreerde beleidsvisie voor het cultureel erfgoed. Dit resulteerde in een ontwerp van Cultureelerfgoeddecreet dat het huidige Erfgoeddecreet van 2004, het Archiefdecreet van 2002 en het decreet op de Volkscultuur van 1998 tot één decreet bundelt. Op 14 december 2007 keurde de Vlaamse Regering dit ontwerp van decreet goed. Het is de bedoeling om dit ontwerp van decreet eerstdaags in te dienen bij het Vlaams Parlement. Het advies van de Raad van State is juist binnen. We werken er volop aan om het definitief te kunnen goedkeuren in de regering en het dan te kunnen indienen in het Vlaams Parlement, zeker nog in februari.

Het decreet wil door ondersteuning van organisaties, verenigingen en instellingen bijdragen aan een betere zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed. De belangrijkste principes voor een nieuw geïntegreerd Cultureelerfgoeddecreet kon u tevens in mijn beleidsbrief lezen.

Als u erop staat, wil ik ze best nog eens opsommen. De verschillende procedures voor subsidiëring worden op elkaar afgestemd en er wordt werk gemaakt van een vermindering van de administratieve lasten. De bestaande beleidsinstrumenten worden verfijnd en verder uitgebouwd, onder andere door het toekennen van variabele subsidies en de verdere uitbouw van het instrument van de cultureelerfgoedconvenants. Nieuwe ontwikkelingen en noden worden opgevangen. Hier gaat het ondermeer over de cultureelerfgoedfora, de cultureelerfgoeddepotwerkingen en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. De principes van het kerntakendebat worden geïmplementeerd. In een protocol worden hieromtrent afspraken vastgelegd tussen gemeenten, provincies en de Vlaamse Gemeenschap. Ieder beleidsniveau neemt ook een ruimere verantwoordelijkheid voor wat zijn bevoegdheid betreft. Er is een intensere beleidsafstemming met het onroenderfgoedbeleid gepland. Er worden doelstellingen voor partici-

patie opgenomen. Jongeren krijgen toegang tot de musea met landelijke indeling en de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap voor 1 euro. Verder worden de DAC-subsidies genormaliseerd en afgestemd op de doelstellingen van het cultureelerfgoedbeleid. Ten slotte vormt het principe van de erfgoedgemeenschappen uit de Faro-conventie de rode draad van het geheel.

Voorafgaand aan dit voorstel werd uitgebreid overlegd met de sector van het cultureel erfgoed, met de Vereniging van de Vlaamse Provincies, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, en met de sociale partners. We hebben hiervoor een aparte hoorzitting georganiseerd, waarop 117 mensen aanwezig waren. Om het nieuwe decreet met betrekking tot het cultureel erfgoed een goede start te geven, heb ik ook voor de nodige bijkomende middelen gezorgd. Ter financiering van dit nieuwe decreet is er 34.077.000 euro beschikbaar. Daarbij komen nog de middelen voor aanvullende tewerkstelling. Dat is de integratie van de zogenaamde ex-DAC'ers binnen de principes van het decreet. Dit is goed voor bijna 2.000.000 euro. De middelen voor het topstukkenbeleid zijn hierin niet inbegrepen.

Ten aanzien van de situatie in 2007 is er een groei met 4.588.500 euro of 16 percent. Van deze groei moeten alle cultureelerfgoedpraktijken kunnen profiteren. Zowel vertrouwde huizen als nieuwe organisaties moeten er beter van kunnen worden. Ik wil u eraan herinneren dat, bij mijn aantreden als minister van Cultuur, in 1999, er 9.817.578 euro naar de cultureelerfgoedsector ging. Volgens de jongste prognoses zal dit bedrag in het laatste jaar van de lopende zittingsperiode bijna verviervoudigd zijn, tot 36.655.000 euro. Dat is dus een stijging met 253 percent.

De verschillende elementen uit dit antwoord kunnen u er wellicht van overtuigen dat het erfgoedbeleid zich in een heel dynamische fase bevindt en dat we, samen met de administratie en de vele enthousiaste actoren in de erfgoedsector, met veel inzet werk maken van de verdere succesvolle ontplooiing van dit cruciale element in het Vlaamse erfgoedbeleid.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw zeer uitgebreide antwoord, dat ik zeer aandachtig heb beluisterd. Er is in die korte tijd enorm veel gerealiseerd. Ik zie dat de zaken goed vooruitgaan. Wel heb ik nog enkele kleine vraagjes. Ik had u gevraagd hoe het nu verder zit met de privésponsors. Is er al een evolutie op dat vlak? Welke fondsen u immers ook gaat aanspreken, en of ongeacht of u dat geld nu zult halen uit de reguliere begroting of uit het Topstukkenfonds, dit zal altijd peanuts blijven in vergelijking met wat men soms wil kopen op een veiling. Het gaat hier over

stukken uit de zestiende of de zeventiende eeuw. Uw financiële middelen kunnen plots op zijn.

Minister Bert Anciaux: Een Rubens kunnen we niet kopen, zelfs niet met 5 miljoen euro.

De heer Erik Arckens: U richt zich ook op het kerkelijk erfgoed. Er zijn heel veel noden. Waar gaat u echter uw prioriteiten leggen, gelet op het budget waarover u beschikt, en eventueel samen met privésponsors? Ziet u mogelijkheden in een pps-constructie? Dit alles verheugt me alleszins. Als dat ontwerp van decreet in februari wordt voorgelegd, zullen we het zeker mee steunen. Dat is immers een positieve evolutie in de kunstsector in Vlaanderen.

Minister Bert Anciaux: Er is sprake van privésponsoring. Er worden aankopen gedaan, via de verenigingen van vrienden van de musea en zo. We hebben echter niet de cultuur van het mecenaat die in sommige andere landen bestaat, of althans nog te weinig. Onze mensen denken eraan dit voort te ontwikkelen. De fiscaliteit kan een belangrijke rol spelen om dat meer mogelijk te maken.

Er is heel veel overleg in de erfgoedsector. De bekwaamheid van onze administratie staat buiten kijf. De administratie heeft schitterende samenwerkingsverbanden en schitterende antennes. Ik ben niet de gemakkelijkste wat dat betreft. Het gaat immers over belastinggeld. Voor de bevolking moeten we het niet altijd doen. Op sommige aankopen van topstukken is heel veel kritiek geweest, maar hadden we ze niet gekocht, dan was er minstens net zo veel kritiek gekomen. Ik houd me ter zake helemaal niet bezig met de vraag wat al dan niet interessant is voor de bevolking, of voor enkelen, maar wel met de vraag wat essentieel is voor het erfgoedbeleid van de Vlaamse Gemeenschap. Met het netwerk dat de administratie heeft ontwikkeld, krijgen we regelmatig voorstellen waarin de prioriteiten tegen elkaar worden afgewogen. Men probeert me – en tot op heden vrij correct – met degelijke argumenten ervan te overtuigen dat iets echt belangrijk is.

Onze topmensen in de administratie en de musea zijn niet zo dat ze pleiten voor iets omdat dat mooi zou zijn in hun museum. Ze bekijken dit echt in de context van de hele Vlaamse gemeenschap. Heel wat zaken die we opsommen, hoeven we ook niet aan te kopen, als er geen gevaar is dat ze zullen verdwijnen. Dan denk ik bijvoorbeeld aan het kerkelijk erfgoed. Stukken hoeven ook niet altijd in het bezit te zijn van de Vlaamse Gemeenschap. Daarom zijn er ook heel wat andere partners. Als we dit in een totaalperspectief bekijken, is een pps-constructie ook belangrijk. Gelukkig hebben we ook een aantal zeer kapitaalkrachtige kunstminnaars, die heel wat in hun bezit hebben en er niet aan denken dat te verkopen aan het buitenland. We moeten

er natuurlijk over waken dat de kinderen er vervolgens niet mee weg zijn. Daarom moet de overheid ingrijpen als het gaat over erfeniskwesties. Dit is dus een rijk palet. Wat het bepalen van die prioriteiten betreft, zitten we op dezelfde golflengte als de administratie. Wel moet ik zeggen dat het niet zo vanzelfsprekend is voor een aantal klassieke spelers dat er, bijvoorbeeld, een zware aankoop van orgels gebeurt. De erfgoedsector is vandaag echt wel mee met een ruimere visie op wat ons erfgoed is. Het gaat niet alleen over schilderijen. Het is aangenaam om daarin te werken.

De heer Erik Arckens: Ik kondig een met redenen omklede motie aan.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik wil van de gelegenheid misbruik maken om dertig seconden aandacht te vragen voor het literair erfgoed, en voor het 'Alpejagerslied' van Paul van Ostaijen.

Een heer die de straat afdaald
 een heer die de straat opklimt
 twee heren die dalen en klimmen
 dat is de ene heer daalt
 en de andere heer klimt
 vlak vóór de winkel van Hinderickx en Winderickx
 vlak vóór de winkel van Hinderickx en Winderickx
 van de beroemde hoedemakers
 treffen zij elkaar
 de ene heer neemt zijn hoge hoed in de rechterhand
 de andere heer neemt zijn hoge hoed in de linkerhand
 dan gaan de ene en de andere heer
 de rechtse en de linkse de klimmende en de dalende
 de rechtse die daalt
 de linkse die klimt
 dan gaan beide heren
 elk met zijn hoge hoed zijn eigen hoge hoed zijn
 bloedeigen hoge hoed
 elkaar voorbij
 vlak vóór de deur
 van de winkel
 van Hinderickx en Winderickx
 van de beroemde hoedemakers
 dan zetten beide heren
 de rechtse en de linkse de klimmende en de dalende
 eenmaal aan elkaar voorbij
 hun hoge hoeden weer op het hoofd
 men versta mij wel
 elk zet zijn eigen hoed op het eigen hoofd
 dat is hun recht
 dat is het recht van deze beide heren

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Arckens werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie

aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de toenemende agressiviteit bij het jeugdvoetbal

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, ook ik zal beginnen met een kort gedicht, getiteld 'Vrijheid'.

Als vrijheid een woord is,
 is het dan gelogen?

Als vrijheid te koop is,
 kost het dan een vermogen?

Als vrijheid een weg is,
 zijn we dan al halverwege?

Als vrijheid een cadeau is,
 zou jij het dan geven?

Als vrijheid een mens was,
 is hij dan nog in leven?

Of is vrijheid een plaats,
 zonder zorgen,
 om thuis te komen?

Mijnheer de minister, in de pers verscheen op 9 januari een artikel over het toenemende geweld, zowel verbaal als fysiek, tijdens jeugdvoetbalwedstrijden. Naar aanleiding daarvan heeft Klasse voor Ouders aangekondigd samen met de Koninklijke Belgische Voetbalbond posters te zullen verspreiden bij alle Belgische voetbalclubs. Daarop staan tips om ouders aan te sporen meer belangstelling aan de dag te leggen voor de sport van hun kind. Ouders kunnen tevens een gedragscode ondertekenen op de website van Klasse. Clubs hebben de verantwoordelijkheid om ouders te sensibiliseren en kunnen via het campagnemateriaal van Klasse een eerste stap in de goede richting zetten.

– *De heer Bart Caron treedt als waarnemend voorzitter op.*

Dit is een eerste initiatief om het gedrag van ouders aan de zijlijn positief te beïnvloeden. De waarnemingen van een studente aan de Katholieke Universiteit Leuven zijn zo verontrustend dat ingrijpen noodzake-

lijk is. In augustus kneep een jeugdtrainer van FC Meulebeke een scheidsrechter op het veld de keel dicht. In oktober zagen spelertjes van 12 tot 14 jaar van Koningslo hoe hun trainer een tierende vader van de tegenploeg in elkaar sloeg. Het scanderen van “loser”, “heb je stront in je ogen”, “schop hem op zijn schenen” en dergelijke is schering en inslag. Ook hoort men heel vaak racistische uitspraken aan de zijlijn. Het gaat dan over ouders, volwassenen die het goede voorbeeld moeten geven, maar dat niet doen. Ouders hebben niet enkel thuis een opvoedende taak. Ook naast het sportterrein moeten ze hun verantwoordelijkheid opnemen, wat ze vaak niet doen. In het volwassenenvoetbal komt dat gescheld ook voor. Er bestaan straffen voor supporters die daar over de schreef gaan. Het gaat hier echter over professionals, die dat toch nog iets beter kunnen plaatsen. Hier gaat het over jonge kinderen, die niet weten hoe ze moeten omgaan met die scheldtirades. Hier wordt duidelijk een slecht voorbeeld gegeven.

Mijnheer de minister, u bent zich bewust van deze problematiek en wil aan het decreet Medisch Verantwoord Sporten een ethisch onderdeel toevoegen. Ook tuchtstraffen voor ouders moeten volgens u mogelijk zijn. Wat hebt u ondernomen om sanctionerend op te treden tegen ouders die een dergelijk gedrag vertonen? Wat moeten we begrijpen onder het eventuele ‘ethische’ onderdeel van het decreet Medisch Verantwoord Sporten? Wat begrijpt u onder ‘tuchtstraffen’?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Mijnheer de voorzitter, de titel van het gedicht dat ik zal voorlezen, heet ‘Hand’.

Kleiner dan de hand van een kindje
is er niets. Zoals dat in het rond graait
en huilt en kraait zonder te weten naar waar,
waarom.

Nooit meer, totdat we dood gaan,
zullen onze handen nog zo eindeloos
klein zijn
van niets te kunnen vatten.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega’s, ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Libert. Een paar maanden geleden heb ik u een soortgelijke vraag gesteld naar aanleiding van gewelddadige incidenten in de amateur- en jeugdsport. Het feit dat mevrouw Libert deze vraag opnieuw stelt, toont jammer genoeg aan dat het onethische gedrag nog altijd bestaat. Dat gedrag overschaduwde al te vaak de positieve effecten van het gevoerde sportbeleid. Agressie in de sport kan absoluut niet en moet worden aangepakt.

In tegenstelling tot de meer sanctionerende benadering van mevrouw Libert, zou ik toch de nadruk willen leg-

gen op een positievere aanpak. Ik geloof meer in het geven van positieve stimuli aan de verschillende federaties en verenigingen. U moet me niet verkeerd begrijpen: uiteraard moet bij extreme wantoestanden een straf mogelijk zijn. Dat zou echter wel de laatste stap moeten zijn.

Mijnheer de minister, het initiatief van het onderwijsblad Klasse om het gedrag van ouders langs de zijlijn positief te beïnvloeden, is lovenswaardig en vormt een eerste stap in de goede richting. Een andere positieve maatregel is de campagne ‘Sport op jongerenmaat’, die gebaseerd was op de Panathlonverklaring over ethiek in de jeugdsport. Opdat het niet bij een eenmalig initiatief zou blijven, antwoordde u dat een aantal structurele maatregelen zou worden genomen, onder andere bij de opleiding in de trainerschool. Is dat al gebeurd? Ik heb er wel al zaken over gelezen in de pers. Kunt u al iets zeggen over het onderdeel ‘ethisch verantwoord sporten’ in het decreet? Wat is de timing?

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega’s, het gedicht ‘Taalverlies’ dat ik zal voordragen, is van Gerrit Komrij en komt uit de bundel ‘Een menigte van talen’. Die titel komt trouwens ook voor in het gedicht.

Ik weet niet wat mijn taal bijzonder maakt.
Het zijn kleinigheden, de nuance,
De woorden waar je zomaar, onbewaakt,
Een zin mee maakt, terwijl de klinkers dansen.

Het is het nonchalante wapenfeit,
Betekenis die uit de chaos groeit,
Het is de maat, de muzikaliteit,
De mengelmoes, terwijl je toch niet knoeit.

Ik was het in een droom een keertje kwijt.
Wel sprak ik in een menigte van talen,
Maar toch, mijn moedertaal was er niet bij.

Er hingen zware mistbanken om mij.
Mijn woorden waren lege noodsignalen.
De wereld was met sintels geplaveid.

Mijnheer de voorzitter, ik ben zelf een ervaringsdeskundige. Ik ben vader. Mevrouw Libert, u hebt u niet aan uw tekst gehouden. In de tekst staat “hoofdzakelijk vaders tussen de 30 en 40”. Ik voel me niet aangesproken. Ik ben ouder. *(Gelach)*

Het gaat trouwens niet alleen om vaders. Ook moeders zijn er wel eens bij betrokken.

Er is inderdaad een probleem. In Engeland blijkt men zelfs zo ver te gaan dat bepaalde jeugdreeksen gespeeld worden achter gesloten deuren. Ouders mogen er niet

aanwezig zijn omdat de kinderen anders worden opgejut. Van die kinderen wordt van alles geëist. Soms zijn het ook de eigen kinderen die worden uitgescholden. Ik hoop dat het bij ons niet zo ver komt als in Engeland.

Wel vind ik dat we moeten komen tot een sociale controle, waarbij bepaalde handelswijzen niet getolereerd worden. Het is positief dat via Klasse voor Ouders een initiatief is genomen. Dat men rechtstreeks via de clubs initiatieven neemt, is ook een goede zaak.

Mijnheer de minister, ik kijk met belangstelling uit naar uw antwoord. Hoe kunnen we sanctionerend optreden? Ik verwijs naar de Voetbalwet om het hooliganisme aan te pakken. We zijn daar in gelukt. Dit is echter niet hetzelfde geweld. Wie moet hier bijvoorbeeld de vaststellingen doen? Ik ben er wel van overtuigd dat dit een onderdeel moet vormen van het ethisch verantwoord sporten.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vorig jaar is Dirk Van Esbroeck overleden. Hij was niet alleen een begenadigd muzikant en promotor van de folkmuziek, maar heeft ook de weemoed van de tango naar hier gebracht. Hij heeft ook mooie gedichten op muziek gezet. Ik heb het gedicht 'Uitkijk' gekozen. Ik zal het niet zingen. Ik wil het wel voordragen, als eerbetoon aan iemand die veel te vroeg is moeten vertrekken, aan iemand die zijn stempel heeft gedrukt op het Vlaamse cultuurleven van de jaren zeventig, tachtig en negentig.

Soms zit ik op den uitkijk in een boom
Boven de vlakke en zie de mensen lopen
Zij ijlen, gelijk schimmen in een droom;
Zij scheiden om weer samen te gaan hopen

Zij draven, draaien, dretsen links en rechts
Te voet, per huifkar, rijwiel of in treinen
Pioenen op het schaakbord eens gevechts
Of niets dan ijdel spel van dwarse lijnen

En hoe ik dit krioelen en dit kolken
Van op mijn uitkijk wijselijk bespied
Of 't wellicht een gedachte wil vertolken
Ik dub mij scheel. En gij? Ontwert gij iet

Mijnheer de voorzitter, mevrouw Libert heeft hier een zeer terechte bekommernis geuit. Klasse heeft het probleem scherp gesteld. Iedereen die een beetje het voetbal volgt, voelt al jaren aan dat het een uitlaatklep is voor alle mogelijke vormen van agressie. Ik herinner me nog dat, toen ik als kleine jongen met mijn vader ging kijken naar een ploeg waarin hij ooit nog had gespeeld, een supporter van een andere ploeg van een madame een klets rond zijn oren kreeg. Het hoorde niet dat werd gesupporterd voor de tegenstander van twee dorpen

verder. Eind jaren zestig was dat blijkbaar normaal. Er is niet veel veranderd.

Wat wel anders is, is dat er een verschuiving is naar onder. Al wat we zien bij de grote mensen, gebeurt nu ook bij de kinderen. De vraag is wat het beleid daaraan kan doen. Men kan vragen dat de voetbalbond keihard ingrijpt. Soms doet een scheidsrechter dat ook en wordt bij het minste scheldwoord de betrokken speler van het veld gestuurd of wordt de wedstrijd geschorst.

Soms treedt de terreinafgevaardigde op en vraagt te stoppen met dat soort zaken. Dat werkt. De mensen zwijgen dan.

We kunnen het ook anders zien. Misschien is het goed dat voetbal die functie heeft. Misschien hebben mensen er nood aan hun agressie kwijt te raken. Er is een mooi Hollands liedje over een bende die zich op zaterdag helemaal afreageert. Tijdens de week zijn de leden doodgewone, brave huisvaders. Ik pleit er helemaal niet voor dat het voetbal die functie opneemt.

Mijnheer de minister, wat kan u, als beleidsverantwoordelijke van Sport, Jeugd en Cultuur doen tegen deze maatschappelijke tendens? Ik sta soms met verbazing te kijken naar vaders of moeders die in het dagelijkse leven een respectabele functie hebben en zich tijdens de wedstrijd zo laten gaan. Het probleem is ook typisch voor de voetbalwereld. Ik merk die agressie bijvoorbeeld niet in het volleybal. (*Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck*)

Misschien is voetbal juist zo populair omdat de mensen er hun agressie in kwijt kunnen. Als we het in antropologische termen bekijken, is het misschien een weerspiegeling van het oude gevecht. Er zijn al mooie verhalen over die antropologische functie. Dat houdt ook in dat er geen pasklare oplossing is. Als een eenvoudige ingreep van de scheidsrechter zou volstaan, dan zou het probleem allang zijn opgelost. Het zegt iets over onze maatschappij. Wat nu gebeurt, is echter niet echt nieuw. Het is wel goed dat mensen aan de alarmbel trekken en aan de ouders vragen hun verantwoordelijkheid te nemen.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, het volgende gedicht is niet van toepassing op de beleidsvoering. Het heet 'Onmacht' en is van de hand van Charles Ducal.

Deze onmacht van mijn lief een beeld te maken
dat haar onuitwisbaar maakt,
niet als een foto om haar terug te halen,
maar als iets dat niet bestaat,

dat men toevallig schept en nooit meer kan herhalen, omdat het geen verbinding legt – deze onmacht schrijf ik op, opdat zij later uit het niets zou kunnen opgewekt.

Ik weet wel dat dit dwaas is,
Dat ik zal doodgaan met mijn werk
Dat al half uitgewist en zonder hoop is.
Maar dat is geen argument.

Dames en heren, de vraag van mevrouw Libert doet mij plezier. Er is een positieve evolutie. Die is echter vrij recent. Het probleem wordt nu erkend. Toen ik twee jaar geleden over het onderwerp een eerste verklaring heb afgelegd en zei dat we de excessen aan banden wilden leggen, volgde er gedurende twee weken een scheldproza in Het Laatste Nieuws. De zaak werd in het belachelijke getrokken.

Collega's, zoals ik in deze commissie eerder al antwoordde op een gelijkaardige vraag van mevrouw Robeyns, hecht ik veel belang aan een ethische verantwoorde sportbeoefening, niet het minst in de jeugdsport. Het verbale en fysieke geweld bij jeugdvoetbalwedstrijden vind ik, net als u, totaal onaanvaardbaar. De problematiek beperkt zich overigens niet tot het voetbal, maar komt er wel het meest tot uiting. De voorzitter verwees al naar het feit dat het om een contactsport gaat. Bij pakweg volleybal is dat minder het geval.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Ik wil toch opmerken dat er bij dé contactsport bij uitstek, rugby, helemaal geen sprake is van supportersgeweld. Nochtans vinden daar ook zuipfestijnen plaats en lopen supporters soms dronken rond. Ik heb dat zelf vastgesteld in Twickenham, nabij Londen. Waar geweld op het terrein mag, is er geen geweld naast het terrein.

Minister Bert Anciaux: Maar dat is geen pleidooi om van voetbal rugby te maken, neem ik aan. *(Gelach)*

Om de problematiek aan te pakken, collega's, ben ik volop bezig een ethisch luik uit te werken dat ik aan het decreet Medisch Verantwoord Sporten zal toevoegen, om tot een decreet Ethisch en Medisch Verantwoord Sporten te komen. Ik moet u zeggen dat dit geen evidente oefening is. Afgezien van de excessen waarover iedereen het eens is dat ze ontoelaatbaar zijn, zoals racisme, spreekkoren, discriminatie en dergelijke, is ethiek een zeer ruim begrip. Het bepalen van de grenzen van wat al dan niet ethisch aanvaardbaar is, is voor iedereen verschillend. Voeg daarbij de enorme diversiteit van het sportlandschap, en dus ook de diversiteit van de ethische kwesties, en u begrijpt meteen dat het onbegonnen werk is, of zelfs niet wenselijk is, om als minister een eenvormige moraal op te leggen.

Voor ethisch ontoelaatbaar gedrag in de sport waarover een maatschappelijke consensus bestaat, zijn al heel wat juridische instrumenten voorhanden die sanctionering mogelijk maken. Ik denk daarbij aan de federale Voetbalwet en de federale Racismewet. Er is echter ook een andere manier om de problematiek te benaderen. In plaats van te focussen op wat moreel onaanvaardbaar is en daar sanctionerend tegen op te treden, kan men ook de positieve ethische waarden, zoals fairplay, diversiteit en inclusie, benadrukken en die trachten gemeengoed te maken. Eenmalige acties, zoals degene waar mevrouw Libert naar verwijst, zijn hierbij waardevol en noodzakelijk. Ik steun ze dan ook onvoorwaardelijk.

Ik wil echter nog een stap verder gaan en op een duurzame wijze het gedrag van elke betrokkene bij sport, van deelnemer tot ouder, positief vormen. Ik geef u alvast de grote lijnen mee van deze beleids optie, die momenteel nauwkeuriger wordt uitgewerkt en verder op punt wordt gezet binnen het kader van het decreet Medisch Verantwoord Sporten.

Ik wil hierbij in de eerste plaats de sector en de verschillende sportorganisaties responsabiliseren, gebruik makend van de open coördinatiemethode zoals die ook in andere beleidsdomeinen gehanteerd wordt. Concreet betekent dit dat de Vlaamse overheid en de sportfederaties de handen in elkaar slaan om een gecoördineerde strategie voor ethisch verantwoorde sportbeoefening te ontwikkelen. De idee hierbij is dat de Vlaamse Regering, bijvoorbeeld tweejaarlijks, een aantal richtsnoeren ter zake vooropstelt waarmee de sportverenigingen in hun beleid rekening moeten houden. Elke organisatie kan dan, vanuit haar specifieke noden en eigenheid, hiermee aan de slag. Op het einde van de periode leggen de verenigingen, al dan niet via hun federatie, een verslag voor over de maatregelen die zij hebben genomen om de ethische richtsnoeren in praktijk om te zetten. De nadruk ligt dus op responsabilisering en samenwerking. De bestaande subsidiëringkanalen in de verschillende decreten kunnen daarbij als stok achter de deur gebruikt worden.

We hebben hier zeer lang over nagedacht. We vertrokken van het idee om heel concrete zaken te gaan bestraffen, maar dan rijd je je onvermijdelijk vast. We willen immers geen Big Brother installeren. Je kunt bijna niet anders dan doelstellingen vooropstellen en vragen dat men rond die doelstellingen zelf maatregelen voorstelt. Dat moet uiteraard gevolgd worden door een evaluatie van wat de organisaties daarmee hebben aangevangen.

Voor ouders die zich aan extreem onaanvaardbaar gedrag bezondigen, ben ik inderdaad van mening dat hardere sanctionering mogelijk moet zijn. Of dat ook juridisch haalbaar is, is echter een andere kwestie. Deze piste wordt momenteel verder onderzocht. Zodra de piste rond ethisch verantwoord sporten verder is uitgewerkt, leg ik ze voor aan de Vlaamse Regering en

vervolgens aan het Vlaams Parlement. Het in de bedoeling dat dit tegen eind mei goedgekeurd is in de regering, zodat het nog voor het zomerreces in het Vlaams Parlement kan worden behandeld. De nieuwe richtlijnen kunnen dan in januari 2009 ingaan.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u een concrete timing kleeft op het ontwerp van decreet.

Alles begint inderdaad met een goede sensibiliseringsactie. Ik ben dan ook verheugd te horen dat u richtsnoeren zult afspreken met de federatie en dat die ook een regeling zullen inhouden rond de sanctionering van ouders. Als verenigingen willen optreden tegen ouders, is het goed dat er een model is, zodat ze weten hoe ze dat kunnen doen. We kijken in elk geval uit naar de zomer.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het plan van de Vlaamse overheid om mee te investeren in de vernieuwing of bouw van voetbalstadions en over de subsidieplannen voor professionele voetbalclubs

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil van de gelegenheid gebruik maken om mij te outen als amateurpoëet. Ik zal echter niet voorlezen uit eigen werk. Mijn interesse voor poëzie dateert al van mijn jaren op de middelbare school. Ik heb sinds die tijd geregeld een bundeltje verzamelde gedichten gekocht, uitgegeven door het Davidsfonds. In de loop der jaren heb ik zo een hele collectie boekjes verzameld. Ter gelegenheid van Gedichtendag heb ik die boekjes nog eens ter hand genomen, en heb ik er een gedicht uit 1997 uit gekozen. Het is getiteld 'Post scriptum' en is geschreven door een Gentse dichter met als alias Timotheos.

Ik ben geen poëet.
Mijn verzen kraken
van onvermogen.

(Maar) uit de kamers
van mijn ziel
komen steeds weer mannen
aangelopen.
Ze schreeuwen
(om aandacht).

Hun arme oerkreten
van ondraaglijke eenvoud
worden niet gehoord.

Daarom

Mijnheer de minister, rond de kerstperiode van het voorbije jaar maakte u bekend dat u samen met uw collega, minister van Financiën en Begroting Van Mechelen, ongeveer 50 miljoen euro zou vrijmaken om te investeren in de bouw of vernieuwing van voetbalstadions in de grote steden van Vlaanderen. De Vlaamse overheid zou hieromtrent een minderheidsparticipatie van maximaal 25 percent per stadion opnemen. Er wordt volgens de media één voorwaarde aan gekoppeld, namelijk dat het stadion multifunctioneel moet zijn.

U had het in de media ook over een subsidiëringmechanisme voor alle profclubs, en dit om "bij te dragen tot de wederopstanding van het Belgische voetbal". Dat lijkt mij ook nodig. U richt zich ter zake op alle profclubs die op een structurele manier trachten te voldoen aan de licentievoorwaarden. De vraag is natuurlijk hoe je dat 'structureel trachten te voldoen' kunt definiëren. U gaf ook nog aan dat u wilt komen tot een Overlegcommissie Voetbalinfrastructuur Vlaanderen, waarin leden van de Profliga en de Vlaamse overheid zullen zetelen.

Is er in de Vlaamse Regering reeds een akkoord over het mede-investeren in voetbalstadions? Ik heb vernomen dat er recent al een vergadering daarover heeft plaatsgevonden. Hoeveel middelen worden er hiervoor uitgetrokken in de begroting en in de meerjarenbegroting? Aan welke concrete voorwaarden moeten de projecten voldoen om aanspraak te kunnen maken op deze overheidssteun? In welke juridische en financiële context gaat de Vlaamse overheid participeren in de bouw of vernieuwing van voetbalstadions? Hoe ver staat het met de oprichting van de Overlegcommissie Voetbalstructuur Vlaanderen? Zijn er reeds contacten geweest met de Profliga? Wat is de timing voor de oprichting van dit overlegorgaan? In hoeverre is de overheidssteun voor voetbalstadions, en meer nog de subsidies voor professionele voetbalclubs, te rijmen met de Europese regelgeving inzake overheidssteun aan bedrijven? Hoeveel middelen zult u in de komende jaren vrijmaken voor de financiering van het subsidiëringmechanisme voor alle profclubs?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Een element uit de vraag van de heer Deckmyn verrast me. Hij verwijst niet naar de voorwaarden waaraan men moet voldoen om in aanmerking te komen voor subsidies van de Vlaamse overheid. Mijnheer de minister, u weet dat dat een voorwaarde is. Maar eens die barrière genomen, is het

opportuun om maatregelen te nemen. Er moet geïnvesteerd worden in infrastructuur.

Zoals het eerste klassevoetbal op dit ogenblik georganiseerd is, achttien clubs waarvan een twaalfstal in Vlaanderen, kun je moeilijk als overheid ervoor zorgen dat elke club een ordentelijk stadion krijgt. Er is sprake van geweest om in een aantal stadions te investeren, bijvoorbeeld één per provincie. Maar dan verzeil je in de discussie: voor wie wel en voor wie niet?

Het recente verleden heeft uitgewezen dat bepaalde clubs mee hebben kunnen profiteren van tornooien, zoals Euro 2000. Toen is er geïnvesteerd in stadions in Luik, Charleroi en Brugge. Anderlecht heeft alles zelf moeten financieren. Wie bevoordeel je, wie niet?

Een echte verbetering van stadions kun je bijna niet los zien van een aanpassing van de topvoetbalcompetitie. Het Belgische niveau kan het Europese niet meer aan. Dat is een discussie die binnen de sportfederaties moet worden gevoerd. Om naar een kwaliteitsverbetering te kunnen gaan, moet je samenwerken met Nederland. Je moet tot een andere competitie komen, een NBA-model met echte topclubs die commercieel economisch functioneren, los van het voetbal zoals we het als sportbeoefening bekijken. Het is niet eenvoudig om, zoals het voetbal op dit moment gestructureerd is, tot een oplossing te komen.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Ik heb ook vragen bij de 5 miljoen euro die zou worden vrijgemaakt voor de stadions. Is dat afgesproken binnen de regering? Is dat vastgelegd in een meerjarenbegroting?

Ik heb ook vragen bij het idee van één stadion per provincie. In West-Vlaanderen zijn er al twee complete dossiers van geïnteresseerde clubs: Club Brugge en Zulte-Waregem. Beide hebben een plan uitgewerkt voor een nieuw stadion met omgevingsfaciliteiten. Hoe gaat men dit afwegen? Ook de randvoorwaarden waarover daarnet werd gesproken, spelen een belangrijke rol bij de finale beslissing.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik wil me niet opwerpen als voetbalkenner, maar ik moet horen dat gisteren na een bekerwedstrijd krachttermen gebruikt zijn tegen een club uit Oost-Vlaanderen die in West-Vlaanderen te gast was. Daarmee wil ik zeggen dat we straks, in mijn regio Zuid-West-Vlaanderen, een relatieve hausse hebben van het betere voetbal. Maar we hebben ook problemen met stadions. Er is de problematiek van Zulte-Waregem, maar ook die van KV Kortrijk. Een zijde van het terrein is een dichtgetimmerde tribune die bestaat uit zes meter

hoge reclameborden, zo lang als het veld. Dat is bepaald geen sierlijk zicht in een voetbalstadion.

We moeten ervoor pleiten om enige professionaliteit in die clubs te brengen. Er is in onze regio nood aan betere sportinfrastructuur, die multifunctioneel gebruikt kan worden. Mijnheer de minister, er zou ook ruimte moeten zijn om clubs aan te zetten – zeker niet te verplichten – om samen te werken en infrastructuur te delen. De infrastructuur is duur voor de clubs en voor de overheid.

Het provincialisme is toch nog sterk aanwezig in de wereld van het voetbal en zeer verkrampd. Daaraan verhelpen, hoeft niets af te doen aan de supporters-intenties en de betrokkenheid van mensen in stad en streek. In Brugge bewijst men dat al jaren, in Antwerpen gaat men daar ook naartoe, waarom niet in Zuid-West-Vlaanderen? Dat komt de kwaliteit van de sport ten goede, maar ook de woonomgeving, toegankelijkheid en veiligheid.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Ik vrees dat, als de Vlaamse overheid een systeem maakt om geld te kunnen geven om te investeren in stadions, dat alweer provincialisme zal uitlokken. In Oost-Vlaanderen zal men opmerken dat niet enkel Gent bestaat, maar ook Lokeren, Sint-Niklaas, Beveren en ooit misschien een club in het Waasland.

De vraag is wat de bedoeling is van de Vlaamse Regering. Maken dat er betere stadions zijn op het niveau van vandaag? Of wil ze dit gebruiken om het niveau van het voetbal op te krikken en te maken dat België weer mee kan in Europese finales? Als dat de bedoeling is, mag het provincialisme zeker niet zegevieren. Er zal dan tegelijkertijd ook aan de voetbalbond moeten worden gevraagd iets te doen om het niveau op te trekken. Dat wordt iets in de zin van wat vandaag gebeurt in Kortrijk met Lille en Doornik. Je maakt een soort van Euroliga of Benelux-liga. Dat zou allemaal tegelijk moeten gebeuren. Er is met Euro 2000 een kans gemist om vier stadions te maken die twintig jaar meegaan en het Belgisch voetbal elan geven.

Dat is een andere discussie dan degene die zich nu dreigt te voltrekken. Als de Vlaamse overheid geld wil geven, wordt tegelijkertijd een professionalisering gevraagd van de clubs die het geld krijgen. Dat betekent ook: het niveau kan enkel worden opgetrokken als je uitkijkt naar een verbreding op internationaal niveau. Ik ben geen kenner van welk niveau dat zou moeten zijn.

Anders wordt het een provincialistische strijd van mensen die lobbyen voor hun clubs uit hun streek. Dan gaan we slecht voetbal zien, op een laag niveau, in

betere stadions. Ik vind het op zich wel leuk om in een mooi stadion van Beveren naar slecht voetbal te kijken, maar daaraan moet de Vlaamse overheid geen geld geven. Tenzij het op een ander niveau wordt afgesproken met voorwaarden die ik net heb aangehaald.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Als men kan meedraaien op Europees niveau, zal men moeten voldoen aan die voorwaarden. Een homologatiecommissie zal controleren of men voldoet aan die voorwaarden, anders kan men niet spelen. Het is ja of nee, geen kwestie van eens te proberen.

Het provinciale overstijgen is inderdaad een belangrijk punt, net zoals het meervoudig ruimtegebruik. Club en Cercle Brugge zijn een prachtig voorbeeld van optimaal gebruik van een stadion. Ik ben daarvan grote voorstander. Zulte-Waregem bewijst dat men over de provinciegrenzen heen supporters kan aantrekken. Provinciegrenzen zijn op zich geen probleem om een kwalitatief stadion te kunnen hebben.

De heer Kris Van Dijk: Het samen gebruiken van terreinen is mooi en klinkt mooi. Dat doen ook Inter Milan en AC Milan in San Siro. Maar de voetbalterreinen zijn na enkele maanden kapot gespeeld. De velden hebben de tijd niet om te recupereren. In dat geval moet je naar kunstgras gaan.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Ik ben het met veel van jullie opmerkingen eens, maar beperk me vandaag bewust tot de concrete vraag. De boodschap die ik vandaag wil geven is: iedereen loopt in dit dossier ver voorop, maar waar staan we nu? Ik ben het ermee eens dat er veel facetten bij komen kijken en dat het gaat over kwaliteit. Als je niets doet, gebeurt er allerlei vanuit de privé. Het is misschien verstandig dat de overheid een vinger in de pap heeft en op die manier meedoet aan grootse projecten die hun invloed hebben op het vlak van ruimtelijke ordening.

Begin 2007 heb ik aan KPMG de opdracht gegeven om een behoefte- en haalbaarheidsstudie uit te voeren naar multifunctionele voetbalstadions in Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Deze studie werd ingegeven door mijn bezorgdheid over de povere kwaliteit en het bedroevende niveau van het Belgische voetbal vandaag. Zoals ik al meermaals heb bevestigd, ondermeer door te investeren in projecten voor het jeugdvoetbal, wil ik hierbij niet aan de zijlijn blijven staan, maar actief helpen zoeken naar oplossingen. De studie werd overgemaakt aan de leden van de commissie.

Deze studie werd enkel ingegeven vanuit mijn sportvisie. Minister Van Mechelen heeft gelijktijdig een stu-

die ontwikkeld in het kader van ruimtelijke ordening en financiële haalbaarheid. We hebben de verschillende bedenkingen samen gelegd.

Wat mijn bevoegdheid betreft, is de belangrijkste conclusie van het onderzoek dat er een reële behoefte bestaat aan acht of negen nieuwe of vernieuwde voetbalstadions in Vlaanderen. Voor het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad spreekt de studie van de nood aan twee of drie nieuwe of te vernieuwen stadions.

Dat is het kader. Dat staat allemaal heel gedetailleerd in de studie. Dat heeft natuurlijk te maken met de kwaliteit die we willen hebben en ook met het op Europees niveau kunnen meedraaien. De studie houdt rekening met alle bekommernissen die hier zijn geuit, zoals die over het gemeenschappelijke gebruik. Een voorbeeld is de noodzaak om in het Mechelse in een stadion te voorzien dat zou kunnen worden gebruikt door Mechelen, Lier en Westerlo. Uit de studie blijkt immers dat er in die streek absoluut een nieuw stadion nodig is. Nogmaals, dit is een studie. Het trekken van beleidsconclusies is een andere zaak. Ter zake is er ook enigszins een vermenging gebeurd.

Net als u hebben mijn collega's van de Vlaamse Regering akte kunnen nemen van de bevindingen van de studie. Ze erkennen principieel dat Vlaanderen hierin zijn verantwoordelijkheid moet opnemen en hebben me gevraagd de nodige stappen te zetten om dit dossier voor te bereiden en een concreet plan uit te werken. Een van de eerste stappen is, zoals de heer Deckmyn stelde, het installeren van een Overlegcommissie Voetbalstructuur Vlaanderen. Ter zake kan ik u melden dat op 11 februari 2007 de eerste officiële vergadering met alle betrokken partijen, waaronder vanzelfsprekend de Profliga, plaatsvindt. U begrijp dat ik, alvorens naar buiten te komen met de studie, al wel verkennende gesprekken heb gevoerd. Ik leef immers in deze wereld, en niet ergens geïsoleerd op Mars.

De resultaten van de studie vormen het uitgangspunt bij deze besprekingen, maar het is goed mogelijk dat deze conclusies doorheen het proces politiek anders worden vertaald. Eind december 2008 heb ik de studie bekendgemaakt. Ik heb toen gezegd dat de Vlaamse Regering er akte van had genomen en me had opgedragen oplossingen uit te werken. Op dat ogenblik zijn we begonnen met de hele procedure van bijeenkomsten en vergaderingen, om te bekijken wat de prioriteiten zijn. Het is immers duidelijk dat we die acht à negen en twee à drie stadions, dus die tien à twaalf stadions, niet van vandaag op morgen kunnen realiseren. Er moeten dus prioriteiten worden gesteld. De studie geeft een aantal mogelijke projecten aan. Het is niet zo dat dit alles in één klap gaat gebeuren. Ik heb altijd gesteld dat nu de gesprekken ter zake moeten worden opgestart, onder meer met de Profliga. Al het overige is momen-

teel voorbarig. Er zijn bedragen genoemd in werkgroepen. Vanzelfsprekend is daarover nog niet beslist. Al die projecten moeten individueel worden bekeken. Er moet over elk project worden onderhandeld. Er moet worden bekeken waar de noodzaak bestaat van financiële tegemoetkomingen of participaties. Laat dit ook duidelijk zijn: ik heb het principe naar voren geschoven dat het hier niet gaat over subsidies, maar over participaties. Ik ben echter van oordeel dat er, naast die tien à twaalf projecten vermeld in de studie, ongetwijfeld nog een tweede fase nodig zal zijn, voor projecten die niet als grote voetbalstadions zijn opgenomen in de studie. Over die projecten doe ik vandaag geen uitspraak. Ook wat de andere voetbalclubs betreft, moet er worden nagedacht of er geen plan moet worden ontwikkeld. Ik sluit ter zake niets uit, maar ik heb vandaag al evenmin beslist.

We hebben onderzoek verricht. Als we voldoende ingrijpend willen zijn, dan kunnen we ervan uitgaan dat we, met een som van ongeveer 50 miljoen euro, vijf à zes grote stadions mee kunnen realiseren. In de studie staat dat ook allemaal. Dat is natuurlijk niet de kostprijs van een stadion. Het is een noodzakelijke participatie. Dat komt ook uit de studies naar voren. Volgens de studies die minister Van Mechelen heeft laten verrichten, kunnen dergelijke projecten, indien er niet automatisch voor wordt gekozen er grote winkelcentra van te maken, met alle gevolgen van dien voor de omgeving, slechts worden gerealiseerd door ongeveer 10 miljoen euro overheidsparticipatie te geven.

Mijnheer Deckmyn, op uw andere vragen moet ik op dit ogenblik eigenlijk het antwoord schuldig blijven. Dit dossier bevindt zich immers nog niet in een fase waarbij concrete cijfers over beschikbare middelen, de verdeling van die middelen of tastbare criteria zijn geformuleerd. Dat is ook nooit zo meegedeeld. Ook de modaliteiten van een mogelijke Vlaamse participatie zijn nog niet uitgewerkt. Kortom, alles is nog mogelijk. Ik vind het soms vervelend te moeten lezen wat er daarover zoal door deze of gene wordt verteld. Ik moet daarover dan zwijgen. Nu pleit plots iedereen ervoor om dit mogelijk te maken, en dan vooral voor zijn stadion, maar ik heb niet één telefoontje gekregen. We hebben met geen enkele politieke druk rekening gehouden. Dit is een studie die zegt welke de vermoedelijk noodzakelijke stadions zijn. Er zal moeten worden onderzocht welke de prioriteiten zijn. Er zal worden overlegd met de Profliga en de partners in de sector, om te bekijken of er overheidssteun of -participatie nodig is, en zo ja, welke. Alles is nog mogelijk, maar niets is vandaag beslist. Alleen heeft de regering me groen licht gegeven om dit in handen te nemen en te bekijken wat het concrete resultaat zal zijn van de onderhandelingen.

Ik kan u wel zeggen dat, van zodra er afspraken worden gemaakt over een eventuele cofinanciering of coparticipatie door de Vlaamse overheid, er vanzelfsprekend

over zal worden gewaakt dat de Europese regelgeving inzake overheidsteun wordt nageleefd en de ESR-neutraliteit wordt gewaarborgd. Het gaat hier dus niet over subsidies, maar over participaties via aandelen of andere technieken.

De heer Jos Stassen: Dat is schuldenopbouwend.

Minister Bert Anciaux: Neen, dit gaat niet over het opbouwen van schulden. We zullen ervoor zorgen dat elke euro die wordt uitgegeven evenveel waard blijft, en in ons bezit blijft. Dat kan door een lening of wat dan ook. Er zijn verschillende mogelijkheden.

Een andere garantie die ik u kan geven, is dat ook hier een koppeling wordt gemaakt aan de voorwaarde van herstructurering van de KBVB. De heer Van Dijck had het daar al over. Enkel indien de KBVB zijn structuren aanpast, in overeenstemming met de criteria uit het decreet van 13 juli 2001, kan er worden beslist dat de Vlaamse overheid dergelijke infrastructuurprojecten zal ondersteunen. Ook hier is de Profliga – zij het informeel – heel duidelijk. Deze mensen vinden dat dergelijke zaken niet zomaar kunnen worden genegeerd. We zullen zien wat ervan komt. Het debat over de KBVB ga ik nu echter niet opnieuw voeren.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: De verbazing van de heer Van Dijck heeft me wat verrast. Hij stelde dat ik niet heb verwezen naar de subsidievoorwaarde. Mijnheer de minister, u weet dat ik, jaar in jaar uit, verwijs naar deze voorwaarde. De stelling van het Vlaams Belang ter zake is ondertussen al genoegzaam bekend. (*Opmerking van de heer Kris Van Dijck*)

Ik heb de afgelopen maanden duidelijk aangegeven dat ik alvast dat standpunt de komende jaren niet zal wijzigen. Ik begrijp echter dat ik duidelijk een verwachtingspatroon heb gecreëerd.

Met mijn vragen wou ik vooral een stand van vragen krijgen. We lezen immers allerlei dingen. Ik had graag eens geweten hoe de vork aan de steel zit. Ik heb daar maar een gedeeltelijk antwoord op gekregen. Het is alleszins een feit dat er behoefte is aan nieuwe stadions. Toch zijn er zeker obstakels voor het ondersteunen door de Vlaamse Regering. Uiteraard is er de problematiek van de splitsing van de voetbalbond. Die heb ik hier echter inderdaad buiten willen houden, omdat de standpunten van onze fractie genoegzaam bekend zijn. Ik hoefde het zelfs niet te zeggen. U hebt het zelf aangegeven.

Er is echter ook het Europese gegeven. U zegt dat dit geen probleem is: er zal alleszins rekening worden gehouden met de Europese regelgeving voor overheidssteun aan bedrijven. Ik zou dat toch zeker goed

nakijken. In de huidige context zoals ik die ken, zou dat immers wel eens een probleem kunnen zijn.

Bovendien schuiven bepaalde clubs het bezwaar naar voren dat er sprake is van oneerlijke concurrentie en mogelijke competitievervalsing. Het geldt dat een club niet moet investeren in infrastructuur, kan ze immers investeren in spelers. Ze vatten dit op als subsidies en niet als een participatie. U hebt getracht dat goed uit te leggen, maar ik denk dat het voor de buitenwereld nog altijd anders zal overkomen.

U besluit met de mededeling dat alles mogelijk is en dat u nog niet kunt antwoorden op alle vragen. Ondertussen is er echter natuurlijk al veel gezegd in de media. Er is al veel speculatie. Het is dus heel belangrijk om hierover zo duidelijk mogelijk te communiceren aan de media, zodat er geen verkeerde verwachtingen worden gecreëerd. Het Vlaams Belang zal dit dossier alleszins voort blijven volgen.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mijnheer de minister, ik wil erop wijzen dat in Vlaanderen een professor al jaren bezig is met deze materie, namelijk professor Trudo Dejonghe. Hij doceert in Gent en Antwerpen en is daarover al meermaals in de actualiteit gekomen. Ik weet niet in welke mate professor Dejonghe betrokken is bij deze studie. Hij is al vele jaren een prominent figuur ter zake. Hij is onderlegd op het vlak van ruimtelijke ordening, economie en nog verschillende andere disciplines. Ik wil voorstellen dat men ook hem eens zou beluisteren.

Wat die 50 miljoen euro betreft, hebt u heel duidelijke taal gesproken, mijnheer de minister. De regering heeft u een mandaat gegeven verder te bekijken wat de mogelijkheden zijn. Dat bedrag van 50 miljoen ligt echter nog niet vast, voor alle duidelijkheid. Het is een mogelijkheid. Momenteel staan we nog niet zo ver. Het is natuurlijk wel belangrijk. Als u met die 50 miljoen euro vijf à zes stadions zou kunnen meefinancieren, dan betekent dit dat er een totaal ander beeld ontstaat voor de dossiers die nu zijn ingediend zonder overheidssteun. Het gaat dan natuurlijk, zoals u zegt, over participaties. Dit moet immers ESR-neutraal zijn. Anders hebben we Europees een probleem.

Indien dit voor de minister een mogelijk denkspoor is, wordt hier een heel ander beeld geschetst. De concrete dossiers zullen op een andere manier moeten worden ingediend. Het beslag op de ruimte zal anders moeten worden ingevuld. Dit is vooral een kwestie van ruimtelijke ordening.

Tot slot ben ik blij dat de minister zelf de ESR-neutraliteit heeft benadrukt. Dat is een absolute vereiste om dit dossier tot een goed einde te brengen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Werner Marginet, ondervoorzitter, treedt als waarnemend voorzitter op.*

De voorzitter: Alvorens het volgende agendapunt aan te vatten, zal ik op mijn beurt een gedicht voorlezen. Het is getiteld ‘Stedelijk Avondliedeken, met ekskuus aan Alice Nahon’, geschreven door Hector Van Oevelen, afkomstig uit de bundel ‘Inkorrekt gebekt’ en uitgegeven door Uitgeverij Egmont.

’t Is goed in d’eigen stad te kijken
nog even voor het slapen gaan
of er d’hoeken van de straten
wel overal agenten staan.

Of ik de luiken heb geloken,
de grendel op de deur gedaan
en om het hoekje heb gekeken
of daar wel die agenten staan.

En merk ik dat ze niet verschenen,
dan spookt de schrik mij door het hoofd.
Dan denk ik immers aan de burenen;
die werden al drie keer beroofd.

Dan denk ik: bel ik nu de honderd,
dan lachen die me zeker uit
of schelden mij voor suffe sukkel
die van de schrik in ’t donker fluit.

Dus blijf ik bang in ’t diepst mijns harten,
zoals al d’andren in mijn straat.
’t Is goed in d’eigen stad te kijken
Of daar geen burgerwacht bestaat...

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandebossche tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over beleidsmaatregelen ter ondersteuning van boekhandels

De voorzitter: De heer Vandebossche heeft het woord.

De heer Dany Vandebossche: Mijnheer de voorzitter, ik zal eerst een gedicht in het Frans over de Vlaamse taal voordragen. De titel is ‘Le flamand est tellement doux’.

Le flamand est tellement doux
à qui ne lui fait violence
mais le laisse dormir dans son coeur où
longtemps il repose en silence
jusqu’à ce que, libre, son libre essor

il prenne, en passant par les lèvres.
 Quelle richesse de couleurs, alors,
 quelle caresse à l'âme qu'elle enfieuvre.
 Langue flamande, lorsque ton art se déploie,
 Lorsque, en tous lieux, tu sèmes vie et joie,
 belle à ne pouvoir dire, à ne pouvoir
 décrire, comme ces parfums qu'envoie
 dans l'air un suave encensoir.

Dit is een vertaling van een gedicht van Guido Gezelle door Liliane Wouters.

Het is bijna een traditie dat ik op Gedichtendag de discussie over de boekhandels onder de aandacht breng. Ongeveer een jaar geleden heb ik in een opiniestuk voorgesteld om de boekhandels bij het cultuurbeleid te betrekken. Twee weken later heb ik in deze commissie een vraag om uitleg over dit onderwerp gesteld. De vraag om uitleg die ik vandaag stel, is ongeveer identiek aan de vraag om uitleg die ik toen heb gesteld. Het gaat me er immers om het dossier op te volgen.

De minister heeft in zijn beleidsnota maatregelen ter ondersteuning en bevordering van de goede boekhandel aangekondigd. Ik vraag me af in welke mate die aankondiging al is geconcretiseerd. Vorig jaar heeft de minister verklaard dat ad hoc een constructief overleg met Boek.be had plaatsgevonden. Boek.be had een kenniscentrum opgericht. Dat kenniscentrum moest de in andere landen genomen maatregelen inventariseren. Hij heeft toen ook vermeld dat CultuurInvest mogelijkheden bood, maar dat er op dat vlak nog een aantal pijnpunten waren. Een werkgroep zou, in samenwerking met het kenniscentrum van Boek.be en met de administratie, concrete structurele maatregelen voorstellen en uitwerken.

Aangezien dit dossier het afgelopen jaar slechts een paar keer de pers heeft gehaald, veronderstel ik dat dit overleg niet tot veel vooruitgang heeft geleid. Ik verwijs even naar een paar artikelen die in dit verband zijn verschenen.

Naar aanleiding van het faillissement van boekhandel Bredero, een van de twee boekhandels die een dossier bij CultuurInvest hadden ingediend, heeft de heer Vandervelpen van Colibro onder de titel 'Grafrede bij een dood boekhandelbeleid' een stukje in De Morgen geschreven. Ik citeer: "Het is altijd een absurd gegeven geweest dat de Vlaamse overheid wel uitgeverijen kon steunen via een productiefonds als het ging om cultureel waardevolle uitgaven, maar nooit die logica doortrok naar de distributie". Hij verwijst in hetzelfde artikel naar het Vlaams Fonds voor de Letteren en naar het probleem van de distributiesectoren met subsidiekanalen. Volgens hem zou een medewerker van de minister, de heer Denolf, hebben verklaard "dat er voor de boekhandels niets op tafel ligt door de schuld van Boek.be en de uitgeverijen, die niet met hen begaan zijn". Aangezien de relaties op dat ogenblik beter waren, zag de heer

Vandervelpen geen excuus meer om geen beleid op poten te zetten.

De heer Joris, directeur van Boek.be, heeft in De Standaard een gelijkaardige toon aangeslagen. Ik citeer: "Ik heb het gevoel dat de boekhandels door het kabinet-Anciaux niet als een prioritair te behandelen dossier worden beschouwd. In mails staat wel steeds dat de boekhandel moet worden gesteund, maar als het concreet moet worden, merkt men daar niets van". In hetzelfde artikel stelt hij zich vragen bij CultuurInvest. Die vragen hebben vooral betrekking op de dossiers die de boekhandels hebben ingediend. De heer Joris is overigens meermaals in zijn pen gekropen. Ik citeer een lezersbrief in De Standaard: "Eerst in een beleidsnota schrijven dat de boekhandel ondersteund moet worden en dan dezelfde boekhandel telkens weer naar af sturen, is wel heel gemakkelijk."

In een interview in De Morgen van 27 december 2007 stelt de minister zich de vraag wat een goede boekhandel is. Het gaat hier om de boekhandel waarvoor de minister volgens zijn beleidsnota acties wil ondernemen. Ik citeer: "Om de discussie voor eens en voor altijd op te lossen, ga ik op korte termijn een onderzoek laten doen bij de consument en hem vragen wat een goede boekhandel is. Op basis van de resultaten kunnen we dan eindelijk initiatieven nemen ter ondersteuning van de boekhandel."

Zoals ik daarnet al heb verklaard, maak ik er een traditie van om dit onderwerp op elke Gedichtendag ter sprake te brengen. Hoe zit het met het overleg met het kenniscentrum van Boek.be? Vorig jaar hebben we gehoord dat dit overleg tot voorstellen zou leiden. Is de inventarisatie van internationale voorbeelden van mogelijke maatregelen ter ondersteuning van de boekhandels afgerond? Wat is de stand van zaken?

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, de heer Vandenbossche maakt er een traditie van elk jaar op dit onderwerp terug te komen. Ondertussen heb ik, naar aanleiding van het faillissement van boekhandel Bredero, in november 2007 de minister een actuele vraag gesteld. Het valt me op dat er geen schot in deze zaak komt. De inventarisatie is nog niet afgerond. Er moet zelfs nog worden onderzocht wat een goede boekhandel is. Ik vind dit bevreemdend.

Ik heb het antwoord van de minister op de vraag om uitleg die de heer Vandenbossche vorig jaar heeft gesteld, eens herlezen. (*Hand.* VI. Parl. 2006-07, nr. C105, 1) In dat antwoord wordt, terecht of onterecht, naar subsidies verwezen. We hebben toen ook over de al dan niet juiste weergave van het opiniestuk van de heer Vandenbossche gediscussieerd.

Hoe zit het nu met de economische maatregelen? Is de vaste boekenprijs definitief begraven? Hoe zit het met de tax shelter, met CultuurInvest, met de fiscale maatregelen en met eventuele subsidies?

Mijns inziens moet het toch mogelijk zijn enige vooruitgang te boeken. Ik vind het vreemd dat nu nog moet worden onderzocht wat een kwaliteitsboekhandel is. Ik ga ervan uit dat de minister onmiddellijk opheldering zal brengen.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, ik lees nu een gedicht voor van Pat Donnez, getiteld 'Later'.

Als ik later klein ben draag
ik mijn huis mijn auto en mijn tuin
in een schepje naar de zee.
De rimpels en het overtollig vet
stop ik in een putje langs het strand.
Van de vele vrouwen die ik achterliet
knoop ik tranen aan een vliegertouw
waarop te lezen valt: de hemel is niet hier.

Ik ben eigenlijk blij dat de heer Vandebossche deze vraag om uitleg stelt. Misschien moeten we er een gewoonte van maken elk jaar op Gedichtendag een stand van zaken van ons letterenbeleid op te maken. Dat beleid omvat gelukkig meer dan de ondersteuning van de boekhandels.

Ongeveer een jaar geleden, op 15 februari 2007, heeft de heer Vandebossche me gevraagd in welke mate ondersteunende maatregelen voor de probleemsituatie van de zogenaamde 'betere boekhandel' konden worden genomen. In die vraag om uitleg werd de 'betere boekhandel' herleid tot de onafhankelijke boekhandels die zich in Colibro hebben verenigd. Ik vind dat niet het juiste criterium, maar daar kom ik straks nog op terug. Alvorens de concrete vragen van de heer Vandebossche te beantwoorden, wil ik een paar zaken nader toelichten.

Een boek wordt geschreven met het doel de juiste lezers te vinden. Er is geen boekensector zonder auteurs of zonder lezers. Mijn cultuurbeleid is op dit alfa en omega van het boekwezen gefundeerd. De auteur verdient de beste inbedding en omkadering. Om dat doel te bereiken, is bij de aanvang van de vorige legislatuur het Vlaams Fonds voor de Letteren opgericht. Daarnaast hebben we het meest efficiënte netwerk aan bibliotheken uitgebouwd. Sinds enkele jaren sensibiliseert de Stichting Lezen alle geledingen van onze samenleving. Vanaf volgend jaar zal dat in het kader van het nieuwe Participatiedecreet trouwens nog intensiever gebeuren.

Dit jaar maak ik binnen mijn eigen begroting meer dan 10 miljoen euro vrij voor het letterenbeleid. Vergeleken

met 1999 gaat het hier om een vertienvoudiging. Daarnaast maakt de Vlaamse Gemeenschap jaarlijks meer dan 50 miljoen euro vrij voor het fijnmazige en laagdrempelige bibliotheeklandschap in Vlaanderen en in Brussel.

Tussen de auteurs en de lezers situeren zich de uitgevers en de boekhandels. Ze materialiseren en distribueren boeken in een moeilijke, dynamische en steeds concurrentiële marktomgeving. De marktspelers vormen geen uniforme belangengroep. Ook hier manifesteren zich grotere en kleinere actoren.

Het zijn meer gespecialiseerde spelers en groepen die zich richten op het grote publiek. Al delen de uitgevers en de boekhandel initieel gezamenlijke belangen, met name zoveel mogelijk boeken verkopen, hun aanpak en finaliteit lopen niet altijd parallel. Denken we maar aan de vaste boekenprijs en het aanleveren van content aan de mediagroepen. De laatste jaren kan elke Vlaming een heuse referentiebibliotheek aanleggen zonder ooit één boek te kopen in de reguliere boekhandel, en dat dankzij de vele marketingacties bij zowat alle dag- en weekbladen.

Ook binnen het veld van de boekhandelsector heersen wetten van concurrentie en opbod. Alleen al de vraag wie jaarlijks de vele duizenden titels mag aanleveren aan onze bibliotheken, zorgt voor de nodige commotie. De verhalen van de alles verstikkende Fnac's en het oprukkende leger van Standaard Boekhandels zijn genoegzaam bekend. De opmerking van mijn kabinetsmedewerker over deze bedrijfseconomisch tegenstrijdige belangen moet dan ook binnen deze bezorgdheid en context worden gelezen.

Spelers komen en spelers gaan, zoveel is duidelijk. En ook al is het aantal boekverkooppunten de laatste jaren niet gedaald, ik heb het volste begrip voor de oproep vanuit één specifiek segment voor marktcorrigerende initiatieven. Het mag trouwens duidelijk zijn dat de boekhandelsector hierin geen exclusiviteit kan claimen. We kennen een gelijkaardige problematiek binnen de wereld van de bioscopen, waar de kleine arthouses permanent onder druk staan, alleen staan ook hier vaak Europese en federale wetten en praktische bezwaren in de weg. Dat neemt niet weg dat er gezocht moet worden naar ondersteunende maatregelen om het heterogene landschap aan boekhandels zo veel mogelijk te behouden.

Collega's, laat ons beginnen met de definitie van de 'betere boekhandel'. Om die discussie voor eens en altijd op te lossen, heb ik eind vorig jaar aan de IVA Kunsten en Erfgoed de opdracht gegeven om dit voorjaar een onderzoek te doen binnen de sector en bij de consument met de vraag aan welke criteria een boekverkooppunt moet voldoen om het label 'betere boek-

handel' te krijgen. Onderdeel van het onderzoek is eveneens een ophijsting van hoe in sommige andere landen van de Europese Unie met deze problematiek wordt omgesprongen. Op die manier kunnen we een werkbare definitie krijgen en een inventarisatie van 'good practices' in het buitenland.

Het is absoluut cruciaal dat we eerst en vooral puntig omschrijven over welke boekhandel we het hebben. Ik verwacht vanuit het veld dan ook medewerking en een gedegen analyse van de economische pijnpunten. Pas dan kan en zal ik een aantal ondersteunende maatregelen voorstellen, waarbij mijn uitgangspunt is dat elke publicatie die direct of indirect – bijvoorbeeld van auteurs die een werkbeurs krijgen binnen het Fonds – met gemeenschapsgeld tot stand kwam, zo optimaal mogelijk ter beschikking moet staan van de potentiële koper en lezer in Vlaanderen. De betere boekhandel zal daarin mijn prioritaire partner zijn. Het moet duidelijk zijn dat ik bij deze oefening het gehele boekhandellandschap moet en wil betrekken en mij niet kan beperken tot één belangbehartiger.

Er was in het verleden vaak wrevel omdat ik maatregelen voorstelde voor de boekhandels, die dan door andere werden geboycot omdat het zoegezegd niet over de betere boekhandel ging. De sector heeft mij dan ook zelf gevraagd om eerst en vooral een correcte definitie te formuleren van de 'betere boekhandel'. Op die manier zal die discussie definitief van de baan zijn en kan men zich ook niet meer beroepen op exclusiviteit voor deze of gene belangenbehartiger. Het is belangrijk dat we dat voor eens en voor altijd duidelijk maken.

Naar aanleiding van de sluiting van boekhandel Bredero werd vanuit de onafhankelijke boekhandels zuur gereageerd op mijn beleid en werd met zoveel woorden gesteld dat ik als minister van Cultuur noch interesse heb in, noch inspanningen heb gedaan voor de problematiek van de boekhandel. Niets is minder waar. Iedereen, en dus ook de directeur van Boek.be, was het erover eens dat het Brederodossier irrealistisch en onhaalbaar was. Dit symbooldossier dreigde het kind met het badwater weg te gooien en dat zou jammer en onterecht zijn.

De twee vuurtorens, met name het Fonds en Stichting Lezen met onze bibliotheken, werden zoals hierboven geschetst zwaar versterkt. Vanuit deze bakens werden constructieve signalen gestuurd en maatregelen genomen die direct en indirect de uitgeverij of boekhandel ten goede kwamen. Aangestuurd door het VFL, vindt sinds voorjaar 2007 een structureel Boekenoverleg plaats, waarbij alle actoren worden betrokken. Dit overleg moet uitmonden in een actieplan dat ik ten laatste begin 2009 wens te ontvangen.

Het verheugt me ook dat Boek.be en onze bibliotheeksector de handen in elkaar hebben geslagen om geza-

menlijk niet alleen alle beschikbare titels te catalogiseren en te ontsluiten, maar om eveneens op termijn alle boeken te digitaliseren. De ontwikkeling van VLAVID, het Vlaams Virtueel Depot, kan een belangrijke stap betekenen voor de uitbouw van een eigen Vlaamse Digitale bibliotheek, waaruit niet alleen de bibliotheeksector, maar ook de boekensector zijn voordelen kan halen. De ruime verspreiding en gebruik van VLAVID zal de lezer immers niet alleen doorheen onze bibliotheekbestanden loodsen, maar ook doorheen het aanbod in de boekhandel.

Op lange termijn bouwen we samen een Vlaams Depot uit. Nieuwe acties vanuit Stichting Lezen, zoals 'Het mooiste kinderboek' en 'Babyboeken', kunnen de boekhandel alleen maar ten goede komen, ook al is de eerste zorg van Stichting Lezen leesbevordering in al zijn facetten, en niet het kopen of verkopen van boeken.

Ook blijf ik geloven in het derde baken dat ik pal in die schemerzone tussen economie en cultuur heb geplaatst. Ik wil nogmaals beklemtonen, alle commotie en anekdoten ten spijt, dat CultuurInvest wel degelijk afgestemd kan worden op de noden van de boekensector. Alleen verwacht ik van de sector een professionele attitude en dossierbegeleiding. En daar mangelt het nog steeds. Men erkent dan ook de noodzaak aan een kenniscentrum.

Vlaanderen heeft overigens nog altijd geen kwaliteitsvolle opleiding voor boekhandel en uitgeverij, te vergelijken met bijvoorbeeld de initiatieven van de VOB/Boekacademie in Amsterdam of de opleiding Uitgever/Marketingmanager aan de Hogeschool van Amsterdam. Zelfs een gedegen naslagwerk, toegespitst op de Vlaamse context, ontbreekt.

Collega's, laat mij besluiten met een oproep aan de sector om op drie punten zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Eén: het intensifiëren van het structurele boekenoverleg. Twee: het, binnen de context van het lopende onderzoek binnen mijn IVA, uitwerken van een geïntegreerde conceptnota over de boekhandelproblematiek in Vlaanderen, waarbij men vertrekt van een adequate methodologie met afspraken. Die conceptnota en die zogenaamde waslijst aan voorstellen is er niet, wat men ook beweert. Bovendien zou ik graag lezen hoe, met respect voor de regelgeving en Europese richtlijnen, een aantal economische maatregelen kunnen worden aangekaart bij mijn collega's van Economie. Nogal wat regelgeving situeert zich op federaal niveau. Ook wil ik vertrekken van bruikbare economische cijfers. In het kader van de opstart van CultuurInvest was reeds een eerste aanzet daartoe gegeven. Het is duidelijk dat hier nog veel werk aan de winkel is. Ik heb vernomen dat volgens afspraak boek.be aan een dergelijk, eerste document werkt dat besproken zal worden op mijn kabinet op 20 februari. Drie: het

verder uitbouwen van de gezamenlijke databanken van bibliotheken en Boek.be. Op termijn komt dit tegemoet aan alle partijen, de lezer én de koper.

Collega's, we zijn allemaal bezorgd over het wel en wee van de boekensector. Ik vraag dan ook dat iedereen zijn verantwoordelijk opneemt, met de noodzakelijke sereniteit en intellectuele eerlijkheid. Meer vraag ik niet, maar ook niet minder.

Ik ga graag in op het voorstel om hier een jaarlijkse evaluatie te houden. Ik verwacht vrij snel de resultaten van het onderzoek dat bevolen is rond de definiëring van 'de goede boekhandel'. Ik kan dan met de betrokkenen die dat label hebben, een concreet overleg voeren om te kijken welke ondersteuning we kunnen geven in het kader van een totaal letterenbeleid.

De voorzitter: De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche: Dit dossier wordt ongetwijfeld vervolgd, mijnheer de minister. Ik zie dat er een aantal data ingebouwd zijn. U zei dat er op 20 februari een overleg komt en dat er tegen 2009 een actieplan moet zijn. Ik kan daar voorlopig mee leven. Ik zal er later nog eens op terugkomen.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Eric Arckens: Mijnheer de minister, we krijgen nu toch al enig zicht op de zaak. Anders zijn we over vijf of tien jaar nog bezig.

De voorzitter: Het incident is gesloten.